

A MAGYAR KÉSŐ KÖZÉPKOR ÉS AZ ARVISURA. – MINEK TEKINTHETJÜK AZ ARVISURÁT?

2020-08-12 [KANYÓ FERENC](#), [ALTERNATÍV TÖRTÉNELEM](#), [ARVISURA](#), [ARVISURÁK](#), [DÓZSA GYÖRGY](#), [FANTASY](#), [HUNYADI](#), [HUNYADI JÁNOS](#), [HUNYADI MÁTYÁS](#), [KÉSŐ KÖZÉPKOR](#), [MAGYAR IRODALOM](#), [MAGYAR KIRÁLYSÁG](#), [MAGYAR TÖRTÉNELEM](#), [MAGYARORSZÁG](#), [ÓZD](#), [PAÁL ZOLTÁN](#), [SZAPOLYAI JÁNOS](#), [TÖRTÉNELEM](#)

Bevezetés

Az Arvisura egy napjainkban népszerű, ám rendkívül megosztó műnek számít. A hitelessége mellett lándzsát török szerint a Paál Zoltán csak lejegyezte azt a tudást, amelyet 1944-ben akkor szerzett, amikor találkozott Szalaváré Turával, egy szovjet partizánnak állt manysi fősámánna. A kritikusok két csoportra oszthatóak. Az akadémikus tudomány szerint az Arvisura valójában egyetlen ember képzeletének az eredménye, amelyet a követői egészítettek ki, lejegyzésének és keletkezésének a története számtalan sebből vérzik. A kritikusok kisebb csoportja az alternatív magyar őstörténet hívei közül kerül ki, és véleményük szerint az Arvisurát azért hozták létre, hogy a finnugor elmélettel szemben fellépőket nevetségessé tegyék. Erre utal a létrejötte körüli szovjet jelenlét, a finnugor mitológia erőteljes használata és az akadémikus tudomány képviselőinek az a szokása, hogy egy kalap alá veszik az alternatív őstörténeszeket az Arvisura követőivel.

Jelen írásomban nem térek ki a mű keletkezéstörténetére, ezt a cikkem végén összegyűjtött hivatkozások és maga az Arvisura is tartalmazza pro és kontra.[1] Nem vizsgálom az Arvisura egyetemes és magyar őstörténetre vonatkozó fejezeteit, beleértve a földtörténeti korokra vonatkozó megállapításait. Szintén mellőzöm a kora középkori magyar történelemmel kapcsolatos szakaszait. A célom az, hogy a késő középkori magyar történelem forrásainak a tükrében vizsgáljam meg az Arvisura szavahihetőségét.

Döntésemnek az az oka, hogy ez a korszak már bővelkedik forrásokban, amelyek jól ellenőrizhető hitelességűek. Paál Zoltán nem olvasott latinul és tudomásom szerint nem tanulmányozott mélyebben késő középkori magyar történelmet, legfeljebb annyira, amennyire az általa is gyakran látogatott ózdi könyvtárban hozzáférhetett. Ezért az Arvisurában általa leírtak rávilágíthatnak arra, hogy vajon valóban egy komolyan vehető forrásról van-e szó, vagy pusztán kitalációról. Amennyiben az Arvisurában foglaltak nem mondanak ellent az 1301 és 1541 közötti magyar történelem forrásokkal alátámasztható tényeinek, úgy érdemes a szakembereknek a korábbi történelmi részeket magába foglaló szakaszaival is foglalkoznia. Amennyiben viszont ellenmondásokra bukkanunk, úgy az Arvisurát, mint történeti forrást, elvethetjük, és a 20. századi naiv irodalmi alkotások közé sorolhatjuk.

Nem áll szándékomban igazságot tenni a különböző Arvisura változatok között, sem eldönteni, hogy melyik az igazi, és melyik a kiegészített. Vizsgálódásom alapjául a Püski Kiadó 2003-ban kiadott Arvisura-változatát fogom használni.

Anjouk és Arvisurák

Az Arvisurák, bár egyfajta kronológiai rendben vannak, abban a tekintetben mégis rendhagyóak, hogy az egyes szakaszok későbbi eseményekről is beszámolnak, tehát szorosan vett időrendiségről nem beszélhetünk. A vizsgálatomban mégis igyekszem a magyar történelem szerinti időrendi sorrendben haladni.

Anjou Izabelláról a 349(B) Arvisura jegyzi meg, hogy 1302-ben Temesvárról indult el I. Károllyal közös hadseregével együtt.[2] Ezt nehezen tehette meg, mert IV. László király özvegye 1300-tól dokumentáltan Nápolyba tartózkodott, így az Árpád-ház kihalása utáni trónviszályban való magyarországi részvétele a fikció kategóriájába sorolható.[3]

I. Károly, későbbi királlyal a 313(A) Arvisurában találkozunk először, ahol helytelenül, Róbert Károlyként írták le a nevét.[4] Valójában a királyt sosem hívták Róbertnek, okleveleiben mindig Carolus rex, azaz Károly király maradt, a Károly Róbert elnevezést a századokkal későbbi magyar történetírás ragasztotta rá.[5] Azok az Arvisurák, amelyek hozzáteszik Károly nevéhez a Róbert elnevezést, nem tekinthetők egykorú, hiteles alkotásnak, hanem legkorábban újkoriaknak. Ugyanennek, a 313A jelű Arvisurának az állítása, hogy Csák Mátét 70-30 arányban királlyá választották és megkoronázták.[6] Ennek azonban a kortárs történeti forrásokban, de még Csák Máté oklevelei között sem található nyoma, márpedig egy ilyen aktust aligha hallgattak volna el a kortárs források.

A koronázások körül máshol is akad galiba. A 313D Arvisura szerint a Kőszegiek vezetésével „1305. december 6-án a kis Ottót Magyarország királyává koronázták”. [7] A problémát a korábbi szakaszokban az egyértelműen életkori jelzőként szereplő „kis” szócska jelenti, ekkor ugyanis Ottó 44 évesen aligha számított kicsinek.[8] Ugyanez az Arvisura számol be arról, hogy Kán László erdélyi vajda utódja a hivatalban a Lam nemzetséghez tartozó Miklós vajda lett.[9] Csakhogy Pok nembeli Meggyesi Miklós vajda nem tartozott az Arvisura által Árpád-házi leszármazottnak tekintett Lam nemzetséghez, amint azt Kádár Tamás tanulmánya adatokkal is alaposan bemutatta.[10] Ez azon összefoglalók egyike, amelyet Paál Zoltán nem ismerhetett, így nem csoda, hogy az ott olvasható adatoknak az Arvisura ellentmond.

Szintén akad egy kis probléma I. Károly egy másik előkelőjével, Magyar Pál várnaggyal. Az Arvisura körmöcbányai bányakapitánynak nevezi Magyar Pált, aki Hamvai Hajnalkát vette el feleségül.[11] Csakhogy ismerjük Magyar Pál második feleségét 1324-ből, akit Gelsei Pető Margitnak hívtak és azt is tudjuk, hogy az első házasságából legalább egy gyermek született.[12] Az Arvisurában leírt első házasságának viszont a szöveg alapján 1323 után kellett volna bekövetkeznie a gyermekáldással együtt. Minthogy azonban 1324-ben már más volt a felesége, ezért ez lehetetlen, tehát ez az Arvisura nem felel meg a középkori forrásokból megismerhető tényeknek.

Zsigmond az oroszlanos klánból

A Nagy Lajos halála utáni időkből is akadnak furcsaságok a szövegben. A szöveg alapján a bánsági főurak akarták Kis Károlyt királynak, de Erzsébet és Mária királynék(!) ezt megakadályozták, és megmérgezték őt.[13] Az talán a kisebb probléma, hogy a királynő és a királyné fogalma keveredik egymással. Előbbi a koronás uralkodó feleségét, utóbbi a saját jogán uralkodóvá vált nőt jelöli, Erzsébet értelemszerűen előbbi, Mária utóbbi volt. (De a szöveg más pontjain is keverednek a fogalmak. II. (Kis) Károly is elsősorban az ellene elkövetett merényletnek lett az áldozata, amit bicellussal követtek el, nem méreggel. (Igaz, a halálában már a híradások bizonytalanok).[14] 1404-ben a Zsigmond elleni lázadás elbukása után kihírdették a nemzeti egyház létesítését(sic!), miután a püspöki kar nyugatra futott.[15] Szerencsére az egyházi méltóságokat elég jól ismerjük a korszakból, így azt is tudjuk, hogy ilyesfajta tömeges „nyugatra futás” nem történt.[16]

A 321. Arvisura azt írja, hogy Zsigmond Nápolyi László kiskorú fiával, Kis Károlyval vívott hatalmi harcot, akit még a pápa és a törökök is támogattak.[17] A valóság azonban az, hogy Nápolyi László volt Kis Károly gyermeke, és Lászlónak nem született törvényes utóda. Ugyanez az Arvisura bátor állításokat fogalmaz meg I. Bajezid oszmán-török szultán fiáról. Ezek szerint a fiai az ankarai csata (1402) után 11 évig marakodtak a hatalomért, végül csak egy fia maradt életben, és a többi a „hódító török párt megfojtotta”. A valóság ezzel szemben az, hogy Szulejmán nevű fiát 1411-ben ugyan valóban megfojtották, Musza 1413-ban halt meg, Iszát 1406-ban egy nyilvános fürdőben ölték meg, Musztafát viszont 1422-ben akasztották fel. Az Arvisura tehát nem számolt be teljesen hitelesen a történetekről.

Teljesen kimarad az Arvisurából a Szent Korona Kottanner Jánosné által Visegrádról történt ellopása, mindössze annyit jegyez meg, hogy a Cilleiek és a Garaiak adták át III. Frigyes császárnak V. László királlyal együtt.[18]

Az Arvisurák Hunyadijai

A 321. Arvisura egy elég zavaros családfát vázol fel a Hunyadiaknak. A családot a Csák nemből eredezteti, aki magas tisztségeket viselt, és 1325-ben hunyt el. Az ő unokája volt Szibián Rajk, Nándorfehérvár parancsnoka, aki elvette Kun László király leányági leszármazottját, és tőlük született Szibián Demők 1362-ben, tőle pedig 1406-ban Hunyadi Vajk, 1408-ban Hunyadi Jánk majd 1409-ben Hunyadi Rajk. Hunyadi Vajkot Zsigmond Hunyadi Jánossá kereszteltette át.[19] Ugyanez az Arvisura később azt állítja, hogy Hunyadi Jánost és öccsét, ifjabb Hunyadi Jánost eredetileg Hunyadi Janknak és Hunyadi Rajknak hívták, ám

a fiatalabb Hunyadi fivér felvette a János nevet. Amikor 23 éves korában elesett, a bátyja őtáná vette fel a Hunyadi János nevet.[20] Ám az oklevelekben a két Jánost pont azért különböztették meg a iunior, azaz az ifjabb jelzővel, mert együtt viselték a nevet, nem pedig utólag vették fel. Ráadásul Vajk nem maga Hunyadi János volt, hanem az édesapja, akinek oklevelekből szintén ismerjük az apját, Serbát, valamint testvéreit Magost és Radolt.[21]

A nándorfehérvári csata kapcsán említi Dugovics Titusz hőstettét.[22] Róla azonban kiderítette a kutatás néhány évvel ezelőtt, hogy személye egy későbbi családtörténet fiktív alakja. Vagyis az Arvisura nem keletkezhetett az eseményekkel nagyjából egy időben, hiszen akkor nem írt volna egy később kitalált személyről. Éppen ezért gyanítható, hogy az Arvisurának ezen szakasza sem eredeti alkotás, hanem egy olyan személy írta, aki már tudott Dugovics Titusz tévesen történelminek tekintett alakjáról. Az ostromot eseményeknél azt írja le, hogy V. László király többek között Szilágyi Mihályt is fogságra vetette, akit azonban később kiszabadítottak.[23] Ez azonban merő fikció, Szilágyi végig szabadon mozgott, a Hunyadi-testvérekkel ellentétben nem fogták le.[24]

A 322. Arvisura szerint Mátyás király 1482-ben Budán, szüret idején titkos házasságot kötött egy Görgényi Piroska nevű lánnyal.[25] Ám az a helyzet, hogy Mátyás okleveleiből pontosan tudjuk, hogy ekkor nem tartózkodhatott Budán, ugyanis Ausztriába vonult hadjáratra. Utolsó Budán kelt oklevele április 14-ről datálható, ami igen messze van a szürettől.[26] Ebből kifolyólag az idézett Arvisura további közlései a titkos házasságról és az ebből született utódokról, kései koholmánynak tekinthetők. Ugyanez az Arvisura azt állítja, hogy a pápa felajánlotta Jagelló Ulászlónak a cseh királyi címet, a szöveg alapján valamikor 1485 és 1488 között.[27] A valóság ezzel szemben az, hogy Ulászló ekkor már néhány éve birtokolta a cseh királyi címet, Mátyással közösen. Ugyanez a 322. Arvisura írja azt, hogy Mátyás halála után közvetlenül megtiltották a szabad költözködés jogát.[28] Ám ilyen rendelkezés 1490-ben nem született, semmi nyoma nem maradt a törvények között.

Dózsa György háborúja

Az Arvisura szokatlanul részletes adatokkal jelentkezik a Dózsa-féle parasztháború létszámait illetően. Ennek alapján a kezdeti, 1514. április 9-én összeírt(?) 5321 fős létszám április 24-re 72618 főre gyarapodott. Minden egyes napnak megvan a létszáma.[29] Talán nem kell külön említenem, hogy mennyire valószínűtlen az, hogy ilyen nyilvántartásokat vezettek a középkorban, így a számok sem maradtak fent. A 72 ezer fős sereg is rendkívül túlzó létszámnak tartható, a korabeli oszmán-török sereg sem feltétlenül érte el ezt a létszámot. Ugyanígy túlzó a parasztfelkelést leverő Szapolyai János 194.940 fős seregének megadása, állítólag az ellátási jegyzék szerint.[30] Szintén a nyilvántartásokhoz tartozik, hogy Magyarország lélekszámát az 1490. évi népszámláláskor 5.172.384 főben adja meg.[31] Azonban ebből az évből semmilyen korabeli adat nem maradt fent, ami egy népszámlálásra utalt volna, márpedig az teljesen valószínűtlen, hogy egy ilyen pontosságot eredményező tevékenység az oklevelek számára teljesen észrevétlen maradt volna.[32]

A félreismert Szapolyai

A 325. Arvisura szerint Mátyás idején Bakócz Tamás, Szatmári György, Szalkai László és Werbőczy István szervezték meg az államapparátust.[33] Ők azonban nem szervezheték az államapparátust egy időben. Szatmári György 1495 után töltött be egyházi hivatalokat, Szalkai László 1494-től volt a királyi udvar tagja és Werbőczy is II. Ulászló idején működött. Mátyás uralkodása alatt egyedül Bakócz Tamás tevékenykedhetett valamiféle államszervezőként, de azt is legfeljebb a király életének a vége felé, így az Arvisura ezen állítása is fikciónak tekinthető. Ugyanez az Arvisura állítja azt, hogy a magyar főurak elkobozták Corvin János birtokait. A valóság ezzel szemben az, hogy Mátyás fia az ország egyik legnagyobb birtokosának számított egészen a haláláig.

Az Arvisura szerint Szulejmán szultán 1521. augusztus 21-én foglalta el Nándorfehérvárt.[34] Erre azonban valójában csak augusztus 29-én került sor. A mohácsi csata után az Arvisura szerint Szapolyai Jánosnak a fejére tette a szultán a magyar koronát, mire az kézcsókra ismerte el hűbéri hűségét Szulejmánnak.[35] Valójában azonban Szapolyai 1526-ban nem tartózkodott a szultánnal egy időben Budán, és a szultán hűbéri főségének az elismerésével 1529-ig várt.

Szintén hibás az az állítása az Arvisurának, hogy Szulejmán 1526. szeptember 10-én Buda alá érve Szapolyai János fejére tette a koronát.[36] A valóság ezzel szemben az, hogy Szapolyai ekkor még nem kereste a török szövetségét, és nem találkozott Szulejmánnal. Még nagyobb tévedés Szapolyai Jánossal

kapcsolatban, hogy török fogságban halt volna meg a kínzások következményeképpen.[37] Az Arvisura egyébként is Szapolyai árulásának a mítoszát ismétli meg, azonban erre semmilyen közvetlen történeti adatunk nincs.[38]

Összegzés

Mit mondhat a történész a késő középkori magyar történelem ismeretében az Arvisura forrásértékéről?

Ha a lehető legnagyobb engedékenységgel fogalmazunk, akkor azt, hogy az Arvisura szövege a további kutatások előtt tisztításra szorul. A korai Paál Zoltán írások még igen rövidek, az OSZK-ban található kézirat 270 oldal terjedelmű, a legutóbbi kiadások viszont már 1500 oldalnál is hosszabbak. Nem zárható ki, hogy a mostani írásomban felsorolt számtalan könnyen azonosítható tévedés a szöveg bővülése nyomán került az Arvisurába. Ebben az esetben az Arvisura hívei csak akkor várhatják a tudományos élettől a mű vizsgálatát, ha előtte olyan szöveget mutatnak, amely mentes ezektől a hibáktól.

Azonban a fentebbiek után úgy gondolom, hogy van egy sokkal kézenfekvőbb magyarázatunk is: az Arvisura nem tekinthető történeti forrásnak, mert nincs egyetlen sora sem, amelyet ne Paál Zoltán fogalmazott volna meg. Paál Zoltán rendszeres látogatója volt az ózdi könyvtárnak, széleskörű olvasottsággal bírt (noha foglalkozására nézve „csak egy kohász volt), és ennek tudható be, hogy időnként az 1982-es halála előtt kiadott szakirodalmi munkák mondatai köszönnek vissza az Arvisura szövegeiben. (Hogy ezek pontosan melyek, az egy másik vizsgálódás tárgya). Műfajára nézve tehát az Arvisura egy 20. századi naiv irodalom, amely pont annyira történeti forrás, mint például Kodolányi János vagy Passuth László történelmi regényei.

Az összegzés után: mi lehetett valójában az Arvisura?

Az Arvisura utáni kutakodásom, valamint a mű elolvasása közben egy egészen más kép kezdett el kialakulni bennem Paál Zoltán munkájáról.

Véleményem szerint az Arvisura egy soha meg nem valósult regénysorozat utóbb kibővített szinopszisa.

Az Arvisura előszavában a szerző lánya Paál Éva, de más visszaemlékezők is kiemelik, hogy Paál Zoltán szeretett történeteket írni és mesélni.

Paál Zoltán az Ózdi Kohászati Művek irodalmi körének volt a tagja. Ez a híradásokban hol ózdi irodalmi körnek, hogy Ózdi Vasas Irodalmi Kör néven illetik. 1949-ben alakult, az Ózdi Gyári Olvasóegylet jogutódjaként, először „Munkásírók a szocializmusért” néven, utóbb pedig az Ózdi Vasas Irodalmi Kör nevet vett fel.[39] A *Népművelés* című lap 1956 márciusában számolt be arról, hogy az ózdi irodalmi kör lényegében írói körként tevékenykedik, és hamarosan megjelenik egyik tagjuknak, Pál Zoltánnal a *Vérrel pecsételve* című könyve a Magvetőnél.[40] (A név az újságcikkekben elírva szerepel).

Vajon mi történhetett? Kulcsár Ödön a *Népművelés* cikkének a szerzője beszámolt már korábban az ózdi irodalmi köréről, mégpedig a *Népszava* 1953. május 13-i számában.[41] A *Népművelés*ben írt cikkében kifogást emelt az ellen, hogy a kör tagjai nem a munkások életével és a mai problémákkal foglalkozik, hanem múltbeli témákat erőltetnek. (Ráadásul nem irodalmi, hanem írói(!) körként tevékenykednek). Noha a beszámolója szerint a kör tagjai végül elítélték a saját jobboldali elhajlásukat, a cikkírónak ennyi nem volt elég és további lépéseket sürgetett. Az Ózdi Vasas Irodalmi Körnek egyébként tagja volt Szakács Albert, a *Szabad Ózd* szerkesztője is, aki 1956-os tevékenységéért életfogytiglani börtönbüntetést kapott.

Az 1956-ban írt bírálat után, és vélhetően a forradalom miatt is, a Magvetőnél beharangozott könyv végül nem jelent meg (csak 2007-ben adták ki). Az írói érdeklődése tehát mind a visszaemlékezések, mind a fellelhető adatok szerint megvolt.

Nézzük magát az Arvisurát, hogy miért tekinthető egy fantasy regénysorozat szinopszisa:

Egyrészt az egyes Arvisurák helyenként nagyon rövidek és szikárak, csak cselekvéseket és helyszíneket írnak le. Rendkívül kevés párbeszéddel dolgoznak, az egyes szereplők keveset szólnak meg. Találkozunk karakterközpontú leírásokkal, a főbb szereplők részletesebb leírást kapnak, de a mellékszereplők családi hátterét vagy jellemét is kidolgozza.

Paál Zoltán művében vannak kidolgozott jelenetek, például III. László gyermekkirálysága vagy Dózsa György temesvári veresége. Ezeknél a környezet és a cselekvések leírása is lényegesen bővebb, mint az Arvisura egyéb helyszínein. Valószínűtlen, hogy egy konkrét visszaemlékezés vagy rovásos forrás kapcsán említenék azt, hogy Dózsa György megmosta az arcát.

A szinopszishoz jön még a mitológiai háttér hozzáadása, a párhuzamos szervezetek és családfák megalkotása, amelyek a történet tulajdonképpeni fonalát adják.

Szintén szokásos írói eszköznek számít a bevezető is, amelyben az író elmeséli, hogy miként jutott hozzá egy titkos, mások által hozzá nem férhető információhoz, amelyet ő most megoszt az olvasóval. Ez bevett módszernek számított abban az időben, amikor Paál Zoltán elkezdte írni az Arvisurát. Persze kérdés, hogy mely művekhez juthatott hozzá, de mint az irodalmi kör tagja, és az ózdi könyvtár rendszeres látogatója, ez nem jelenthetett neki problémát. (Ha a könyvtár még őrzi Paál Zoltán kölcsönzőjegyét vagy a könyvkölcsönzéseinek a listáját, akkor persze egy élelmes kutató az ott található adatokból már komolyabb következtetéseket is levonhat).

A mű hossza nem feltétlenül ellenérv, hiszen George R. R. Martin is egy 170 oldalas szinopszist küldött az akkor még háromkötetesre tervezett regényének. Paál Zoltán OSZK-ban lévő kézirata 270 oldalra rúg, vagyis egyáltalán nem komoly a különbség, ha azt nézzük, hogy Paál Zoltán egy sokkal hosszabb történetet szándékozott megírni.

Árulkodó az a tény is, hogy az Arvisuráról először írók kezdtek el beszélni. Molnár Gábor, a korszak rendkívül népszerű írója hivatkozott rájuk először a Veszprémi Napló hasábjain 1972-ben.^[42] A következő hivatkozó is egy író, Faggyas István volt a Turista Magazinban.^[43] Ezt erősíti az *Ősi Gyökér* című, nyugati emigráns magyarok körében terjesztett lap 1980. évi száma, amelyben egy Arvisura elleni kirohanást intéz egy *Dudu a Papkirály főtáltosa* művésznevet viselő szerző, aki szerint Molnár Gábor intézte el az Arvisura első példányainak a kinyomtatását.^[44] Vagyis a köztudatba kerülésénél is írók bábáskodtak a mű körül. (Czakó Gábor író is többször említette, hogy megkeresték az Arvisurával, de ő a kezdetektől elutasító magatartást tanúsított, és már mint őstörténeti művet mutatták meg neki).

Paál Zoltán pedig, ha nem is regényíróként, de egyfajta őstörténet-kutatóként megkapta azt az elismerést, amelyre vágyott: sokakhoz eljutott a története és egyre többen akarták meghallgatni. És ugyanúgy, ahogy Tolkien művei esetében, úgy az Arvisura esetében is klubok és csoportok alakultak, hogy felleljék a felépített világ rejtett értékeit, vagy esetleg maguk is tovább bővítsék azt.

A fenti elképzelésre, vagyis hogy az Arvisura valójában egy fantasy regénysorozat szinopszisa, amelyet utóbb bővítettek, csak a fentebbi közvetett bizonyítékok állnak rendelkezésemre. Reméljük, hogy Paál Zoltán családtagjai, ismerősei vagy esetleg azok, akik az ózdi irodalmi kör, vagy a könyvtár és a művelődési ház környezetében dolgoztak vagy működtek előállnak közvetlenebb bizonyítékokkal is. Ne becsüljük le azt, ha kiderül, hogy az Arvisura egy pszeudotörténeti fantasy, hiszen Magyarországon az első közül való lenne és vélhetően csak politikai okokból nem jutott el a kiadásig. Az Arvisura történelemként értelmezhetetlen, történetként viszont egy úttörő vállalkozás.

Szabó János: A mohácsi csata. Budapest, 2006. Corvina

C. Tóth Norbert: Luxemburgi Zsigmond uralkodása 1387 – 1437. Budapest, 2009. Kossuth Kiadó.

C. Tóth Norbert – Neumann Tibor (szerk.): Keresztesekből lázadók – Tanulmányok 1514 Magyarországról. Budapest, 2015. MTA BTK

Csajághy György: Gondolatok Paál Zoltán Arvisura-igazszólás című művéről. Valóság (2017) 60. évf. 4. sz. 39-60. o.

Csukovits Enikő: Az Anjouk birodalma. Budapest, 2009. Kossuth Kiadó

Horváth Richárd: Itineraria regis Matthiae Corvini et reginae Beatricis de Aragonia (1458 – [1476] – 1490) Budapest, 2011. MTA Történettudományi Intézete

Kádár Tamás: Egy érdekes bárói életpálya a 13-14. század fordulójáról: Pok nembeli „Meggyesi” Miklós erdélyi vajda. Acta Universitatis Debreceniensis. Series Historica LX. 133-155. o.

Kozsdy Tamás: A magyar ősemlékezet és az Arvisura világkép. 2005.

Kristó Gyula (főszerk.). Engel Pál – Makk Ferenc (szerk.): Korai Magyar Történeti Lexikon (9 -14. század). Budapest, 1994. Akadémiai Kiadó.

Kubinyi András: Mátyás király. Budapest, 2001. Vince Kiadó

Mályusz Elemér: Zsigmond király uralma Magyarországon 1387 – 1437. Budapest, 1984. Gondolat Kiadó

Paál Zoltán: Arvisura – igazszólás: mondák, regék, népi hagyományok a palóc kézművesek világából. 2003, Budapest. Püski Kiadó

Szende László: Piast Erzsébet és udvara (1320 – 1380). 2007. Doktori disszertáció

Szőcs Tibor: Egy mítosz nyomában – A sosemvolt nándorfehérvári hős. Dugovics Titusz. Ujkor.hu (Letöltés ideje: 2020. július 25.)

Weisz Boglárka: Ki volt az első kincstartó? Történelmi Szemle (2015) LVII. év. 4. sz. 527-540. o.

Zsoldos Attila: Az Árpádok és asszonyaik. Budapest, 2005. MTA Történettudományi Intézete

[1] A keletkezéssel kapcsolatos problémákat összefoglalja Csajághy György Valóságban közzé tett cikke.

[2] Arvisura 1187. o.

[3] Anjou Izabelláról ld. Zsoldos Attila: Az Árpádok és asszonyaik. Budapest, 2005. MTA Történettudományi Intézete. 14. o.

[4] Arvisura 949. o.

[5] I. Károly uralkodásával számos monográfia és cikk foglalkozik, én itt most egy ismeretterjesztő sorozatot emelek ki: Csukovits Enikő: Az Anjouk birodalma. Budapest, 2009. Kossuth Kiadó 19. o. Ezenkívül ld. még Korai Magyar Történeti Lexikon (a továbbiakban: KMTL) 330-331. o.

[6] Arvisura 952. o., de a koronázás története megismétlődik később is: Arvisura 972. o.

[7] Arvisura 973. o.

[8] Az Árpádok kihalása utáni trónharcokra lásd: Csukovits 19-23. o., Ottó életkorára KMTL 516-517. o.

[9] Arvisura 981. o.

[10] Kádár Tamás: Egy érdekes bárói életpálya a 13-14. század fordulójáról: Pok nembeli „Meggyesi” Miklós erdélyi vajda. *Acta Universitatis Debreceniensis. Series Historica* LX. 133-155. o.

[11] Arvisura 983. o.

[12] Magyar Pál életét lásd részletesebben: Weisz Boglárka: Ki volt az első kincstartó? Történelmi Szemle (2015) LVII. év. 4. sz. 527-540. o. és Szende László: Piast Erzsébet és udvara (1320 – 1380). 2007. Doktori disszertáció. 185. o.

[13] Arvisura 988. o.

[14] KMTL 330-331. o.

[15] Arvisura 989. o.

[16] A korszakról: Mályusz Elemér: Zsigmond király uralma Magyarországon 1387 – 1437. Budapest, 1984. Gondolat Kiadó; C. Tóth Norbert: Luxemburgi Zsigmond uralkodása 1387 – 1437. Budapest, 2009. Kossuth Kiadó.

[17] Arvisura 995. o.

[18] Arvisura 1005. o.

[19] Arvisura 1001. o.

[20] Arvisura 1002-1003. o.

[21] Kubinyi András: Mátyás király. Budapest, 2001. Vince Kiadó. 7-16. o.

[22] Arvisura 1009. o.

[23] Arvisura 1056-57. o.

[24] Kubinyi András: Mátyás király. 19-28. o.

[25] Arvisura 1016. o.

[26] Horváth Richárd: *Itineraria regis Matthiae Corvini et reginae Beatricis de Aragonia (1458 – [1476] – 1490)* Budapest, 2011. MTA Történettudományi Intézete 114-115. o.

[27] Arvisura 1018. o.

[28] Arvisura 1018. o.

[29] Arvisura 1025. o.

[30] Arvisura 1035-1036. o.

[31] Arvisura 1028. o., ezt az értéket később is megismétli Arvisura 1122. o.

[32] A Dózsa-féle parasztfelkelés valós eseményeiről és a róla megtudható információkról az olvasóknak az alábbi kötetet ajánlom: C. Tóth Norbert – Neumann Tibor (szerk.): *Keresztesekből lázadók – Tanulmányok 1514 Magyarországról.* Budapest, 2015. MTA BTK

[33] Arvisura 1019. o.

[34] Arvisura 1050. o.

[35] Arvisura 1051. o.

[36] Arvisura 1052. o.

[37] Arvisura 1052-1053. o.

[38] Lásd erről: B. Szabó János: A mohácsi csata. Budapest, 2006. Corvina. 168-174. o.

[39] Németh Lászlóné: 125 éves az Ózdi Olvasó Egyesület. Kulturális adattár. 2009.

[40] Népművelés III. évf. 3. szám 1956 március 14. o.

[41] Kulcsár Ödön: „Több acélért harcolunk” Az ózdi üzemi irodalmi kör választási antológiája. Népszava 1953. május 13.

[42] Veszprémi Napló 1972. február 22.-i, majd február 23-24-25-26-27.-i számai.

[43][43] Turista Magazin 18 évf. 9. szám (1972. szeptember) 17. o.

[44] Ősi Gyökér – Magyar Kulturális Szemle 8. évf. 6. szám (1980) 192. o.

Spolárné Imreh Réka

Van valami ebben a fantasy-értelmezésben, de szerintem kicsit bezavar a Zsiray Miklós-szál - azt érdemes volna felkutatni, ha van rá lehetőség. A 350 (A). Arvisura is tartalmaz izgalmas részleteket, pl. ez a rész, a felszabadulási pályázattal, könyvkiadási szerződéssel: "Tudjuk, hogy egy vak író (Molnár Gábor) felkeresett. Meghallotta, van egy munkás a palóc hegyvidéken, aki manysi szokás szerint a barátjának emlékére felkereste dr. Zsiray Miklós tanszékvezető egyetemi tanár budapesti Finnugor Intézetének hallgatóit, ahová Igor Szalmi partizán kapitány vitte el a szovjet követség kocsiján. Ruttkayné, a volt adminisztrátor nagyon megrémült. Ugyanis Nógrádi Sándor engedélyezte, hogy egy gyári újságban „Fehér Tücsök” címen e kétezer éves találkozás megjelenhessen. Minden segítséget megadtak hozzá, hogy a mennyei szokások szerinti Arvisurát legépeljék. Dr. Hajdú Péter, dr. Lavotta Ödön és Diószegi Vilmos javaslatára, dr. Zsiray Miklós engedélyével beadták hazánk felszabadulási pályázatára az anyagot s egyben a megemlékezés hatására könyvkiadási szerződést adtak."

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · [25 hete](#)

Császár István

Kedves Spolárné Imreh Réka!

Minden elhatározás, és személyiség kérdése. Egy bizonyos pontig én is eljutottam - felvettem, illetve megpróbáltam felvenni a kapcsolatot az Arvisurával, illetve Paál Zoltánnal valamilyen módon kapcsolatba került személyekkel.

De például Vándor Anna az Urál mellett kutatta Tura személyének kilétét, valamint azt, hogy igaz e az az Arvisura állítás, hogy Zsiray Miklóst, miután az I. világháborúban orosz hadifogságba került - szökése után, tényleg egy manysi sámán mentette e meg (Tura nagyapja), aki megígérte neki, hogy lemásolják a rovásokat, és elküldik Magyarországra. Vándor Anna nem jutott eredményre Zsiray Miklós szökésének útvonalával kapcsolatban. Tura személyének, és családjának leírása viszont teljes hasonlóságot mutat egy ottani családdal.

Az idézetben felsorolt nevek közül, ha akadt volna történész - megkérdezhetné volna még Dr. Hajdú Pétert

(2002-ben hunyt el), hogy mi is ez a történet.

A Kanyó Ferenc által megírt forrás szerint is, meg az Ózdi Vasasban megjelent két novella utáni szerkesztői megjegyzés utal e könyv megjelenésének előkészületeire - emellett erről Lakatos Zoltán a hagyatékban levő dokumentumok fényképeit mellékeli "Vérrel pecsételve" 2007-es kiadásában. A novellákban Paál Zoltán utal az Arvisurára is (Ardisura néven), azonban abból nincs részlet, csak a Turával való találkozást eleveníti fel.

Az első ismert Arvisura megjelenés egyébként Molnár Gábor - Négy hágó sziklavadonában (Szépirodalmi Könyvkiadó 1970) című könyvének utolsó fejezetében van, ahol nagyjából 30 oldal szól az Arvisuráról, illetve részletek is szerepelnek némelyik Arvisurából.

Érdekes a medvetor részletekbe menő leírása a 348. Arvisurában (a Vérrel pecsételve könyv a teljesebb változata) - abban Klima László (ELTE) sem talált hibát, pedig erősen próbált fogást találni rajta. Olyan forrást sem tudott felmutatni, amiből ezt Paál Zoltán konkrétan így kimásolhatta volna.

Lehetségesen e medvetor leírás miatt is, az obi-ugor kutatás utóbbi 50 évének legnagyobb alakja Schmidt Éva (MTA) nem tört lándzsát az Arvisura hamissága mellett, ő a helyszínen vett részt több medvetoron, és kandidátusi munkája is a medvekultuszról íródott. Az alábbi film alapján pedig végrendeletében egyenesen az Arvisuráknak (a Paál Zoltán által írtakról van szó - Sántha István (MTA Néprajztudományi Intézet) szóbeli közlése) az obi-ugorok szent helyére való szállításáról rendelkezett.

Füredi Zoltán - A hagyaték - https://www.youtube.com/watch?v=qtqn_EkWIWA (Arvisurák Vezsakoriba vitele 51:50 - 52:15)

Üdvözlettel: Császár István (2020. szeptember 18.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 24 hete

Császár István

Kedves Kanyó Ferenc, és Mindenki, akit érdekel az, hogy igaz, vagy sem az Arvisura - tárgyi bizonyítás!

Parttalan lesz ez a vita, minthogy én az Arvisurát összefüggéseiben látom - de nem vagyok történész, és van mindennapos munkám, ami nem teszi lehetővé, hogy folyamatosan az Arvisurával foglalkozzak. A történészek pedig nem látják ezen összefüggéseket, és megpróbálnak részeket kiragadni belőle.

Ezt a Csajághy Györgynek írt levelemben részletesen kifejtem:

Császár István - Levélválasz Csajághy Györgynek a Valóság című folyóiratban megjelent Arvisurával összefüggő gondolatairól (2020).pdf

- https://drive.google.com/.../1_Rl0cv6fnfS1xyfp2XD.../view...

(azóta az egyik benne szereplő link elérhetetlenné vált, az új elérhetőség: Sántha Attila - Székelyek az 5.-11. században (1. Rész)

https://www.academia.edu/.../Sz%C3%A9kelyek_az_5_11._sz... (76. oldal))

Azonban a mások által is folytatott, és több évtizede tartó parttalan vitának egy tárgyi bizonyítással véget lehet vetni.

Ugyanis az Arvisurában, de még részletesebben a "Vérrel pecsételve" című könyvben, amely a teljes 348. Arvisurát tartalmazza (a kétkötetesbe terjedelmi okokból nem fért be), egy magyarországi helyszín szó szerint oly mélységben érintve van, hogy perdöntő bizonyíték lehet.

Az Arvisura állítása: Eger, és Eger vára alatt isz. 0. körül 12 év alatt mongol törzsbeli kőfaragókkal kiépítették egy hatalmas barlangrendszert (Arvisura 2.k. 312. oldal), hogy az ott időlegesen őrzött szent rovásokat elhelyezzék, sőt ezen barlangrendszer legmélyebb pontjának az Eger patak által eláraszthatóvá kellett lennie (Vérrel 570-571. oldal).

Régész állításai: Több mélybe, illetve nem ismert helyekre vezető mesterséges járat/rejtett mesterséges szellőzőnyílás van Eger várában, amelyeket azonban pénzihiány okán nem tudtak feltárni. (* 110., 138. oldal)

A régész kifejti, hogy az "üregrendszerek feltárása sürgős feladat volna, kihatással az egész vár romterületének hosszú távú biztosítására, s nem utolsósorban a Gárdonyi regényben is szereplő "alagutak" léteire vagy hiányára is fény derülhetne." (* 139. oldal)

Az üregrendszerek alatt természetes víznyelőket is ért, amik veszélyeztetik a vár felső részének biztonságát. Ezen kívül ismerteti a különböző "állítólagos, de nem lehetetlen" barlangbejárásokat.

* Kárpáti János - Az egri vár "titkos" föld alatti világa : fülesbástyák, kazamaták, épített folyosók, vájt és természet alakította föld alatti járatok (2016, 2. átdolg. kiad. Eger : Motívum, ISBN: 978-963-12-5609-3 (fűzött))

Az üregrendszer feltárására fordított pénz tehát hármassal eredménnyel jár:

- Eger várának hosszú távú stabilitása,
- Gárdonyi Géza Egri csillagának, és mások műveinek "ellenőrzése" a barlangok tekintetében,
- az Arvisura ténybeli vizsgálata.

Utóbbi igazságtartalmát egyértelműen a hatalmas mesterséges járatrendszer megléte ÉS annak keletkezési dátuma dönti el.

Üdvözléssel: Császár István (2020. augusztus 14.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · [29 hete](#)

Császár István

Kedves Kanyó Ferenc!

Tisztánlátás.

Van bizonyíték az Arvisura forrásáról?

- Nem ismerek ilyet.

Van bizonyíték, hogy Paál Zoltán hamisította volna (beismerés, tanúvallomás stb.)?

- Nem ismerek ilyet, és nem is olvastam bárkitől olyat, hogy ismerne ilyen bizonyítékot.

Tehát marad az Arvisura tartalma, ha valaki el akarná dönteni, hogy igazul, vagy hamisan van írva.

Ennek fényében ÉRDEMES megvizsgálni, hogy mit állít Paál Zoltán:

- mint rovósámán (Baraca néven) azt a feladatot kapta, hogy a Tura által neki hozott, illetve elmesélt anyagokat magyarul közreadja. Ebben szabad kezet kapott, főleg mert az Arvisurák egy részét Igor Szalmi nyelvész, és egy ujjur szerzetes fordította le számára más nyelveken írt rovásokból. Az Arvisurák nagy része tehát nyers, magyarra fordított szövegekként kerültek Paál Zoltán elé.

Ha ezen az úton indulunk el, Paál Zoltán és baráti köre nem azért járt könyvtárba, hogy összeollózzák az

Arvisurát, hanem hogy a nyers fordításokat átültessék érthető, befogadható módon minden érdeklődő számára (személy és névneveket, földrajzi helyszíneket, városok neveit). NEM TÖRTÉNÉSZEKNEK készült az Arvisura. Ilyen szempontból azt is felesleges felvetni, hogy most Károly Róbertnek hívták akkoriban a királyunkat, vagy sem. Ugyanis szinte minden nem történész végzettségű magyar Károly Róbertként ismeri. Mégha a nevét magyar rovásán is rótták le másképp, MOST akkor is Károly Róbertként ismeri legtöbbszörünk.

Dugovics Titusz.

Őn leírja, hogy az Arvisurában említett Dugovics Titusz kitalált személy, tehát a korabeli rovásán nem írhatta le ezt a nevet, így ez csak Paál Zoltán költése lehet. Az Arvisura 3. kiadás 1009. oldalára mutat a leírás.

Itt azonban az található: "A Duboca megyei Dugovics Titusz harcolt a vár fokán".

Duboca Szlavóniában van, amely akkor a Magyar Királyság része volt.

Szőcs Tibor, aki helyretette a Dugovics Titusz kérdést - a hamisító Dugovics Imrét (aki kitalálta ősné, és Dugovics Titusznak nevezte el a Bonfini által leírt névtelen vitét), és rokonságukat Vas, illetve Pozsony megyeieknek írja le.

SZŐCS TIBOR - NÁNDORFEHÉRVÁR HŐSE: DUGOVICS TITUSZ

http://epa.oszk.hu/.../EPA00458_korunk_2012_03_013-020.pdf

Ezáltal ez a kérdés eldönthetetlen marad, Paál Zoltán akár a rovások alapján tudhatta azt, hogy Duboca megyéből van a Bonfini által megírt névtelen vitész, ő csak nevesítette az akkori (valószínűleg 1970-es évek) tudása alapján Dugovics Titusz néven. Paál Zoltánnak az előző szakaszban említett okok miatt ehhez a bővítéshez (amiről persze már tudjuk, hogy igen nagy valószínűséggel tévedés), mint rovásának joga volt.

Azaz nem elégséges egy prekonceptió látószögéből nézni az írást, hanem a mű koherens mivoltából is ki lehet indulni (sőt azt mondom, hogy ÉRDEMES KIINDULNI, hiszen, mint írtam egyetlen közvetlen bizonyíték, vallomás sincs a hamisítás tényéről).

Üdvözzetel: Császár István (2020. augusztus 13.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · [29 hete](#)

[Császár István](#)

Kedves Kanyó Ferenc!

Most olvastam el Arvisura "elemzését", gyors tényfeltárásom az egyik állításáról.

Amiről egyszer már leveleztünk korábban, Őn azt megemlíti itt is. Még hozzá Mátyás király titkos házasságát Görgényi Borbálával Budán (?). Legfőbb érve, hogy szüret alkalmával történt a házasságkötés, és bármilyen szüretre legyen is szó, akkor Mátyás király már hadat viselt messze Budától - így az egész hamis, és a gyermekek ténye is, akik e titkos házasságból születtek.

1. Az Arvisurában nem szerepel Görgényi Borbála neve, csak Görgényi Piroskáé. Őn valószínűleg az Arvisurában olvasott Görgényi Piroška nevet tévedésből szó szerint összekeverte az Arvisurában is említett "boroszlói Borbála" nevével, utóbbi ismert történetileg is, mint Corvin János édesanyja.
2. A nagymarosi "málnáskertben lakott Görgényi Piroška", és itt vagy a közelben halt együtt Mátyás királlyal.

A málnáskert a "szüret" időpontja miatt érdekes.

"Görgényi Piroska minden reggel pirosabb volt a felkelő napnál, amikor Mátyás király a kertészházban meglátogatta és kertészlegényeinek szeméből kiolvasta a biztatásukat az ősi kötelességére." (Arvisura 1015.-1016. oldal)

3. Guba sámán, és Görgényi Piroska házasodott össze (tehát nem Mátyás király az Arvisurában sehol sem említett Görgényi Borbálával).

"Amikor meghallották, hogy a királyra való hasonlóság miatt Beatrix királyné a kisleányt meg akarja gyilkoltatni, Ogurdásék sámán-tanácsa úgy döntött, hogy az özvegyé lett Gubának házasságot kell kötnie Piroskával, mert az ősi törvények így rótták elő. Piroska és Guba sámán örömmel egyeztek ebbe bele. Kara-Kupán adta össze az ifjú párt Mátyás jelenlétében Budaváron 1482-ben a szüret alkalmával, Galeotto és Bonfini tanúk, valamint az összes sámánok és a visegrád-zebegényi uruki szerzetesek jelenlétében." (Arvisura 1016. oldal)

4. Az, hogy milyen gyümölcs "szüret"-jéről van szó, arról valóban lehet elmélkedni, de mivel Görgényi Piroska málnáskertben lakott, szép eséllyel pályázik az első helyre a málna szüretelése.

5. Málnaszüret ideje. Indul a málnaszüret - <https://www.agronaplo.hu/.../indul-a-malnaszuret-de-az...>

A málnaszüret e cikk szerint tehát június közepétől július közepéig tart.

6. Bonfini leírja, hogy mikor érkezett Mátyás király Pozsonyba a hadjárat miatt.

"Június 28-án Mátyás először Pozsonyba ment." - <https://mek.oszk.hu/10600/10604/10604.htm>

Azaz, amennyiben málnaszüret idején kötötték a házasság Budaváron Mátyás király jelenlétében - az időpontot illetően nincs kizáró ellentmondás. Emellett Ön többszörösen rosszul idézi fel a cikkben az Arvisura szövegét (kik kötöttek házasságot, és a menyasszony nevét).

Üdvözléssel: Császár István (2020. augusztus 12.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Ferenc Kanyó

Kedves István! Piroska valóban Borbála lett, ezt nemsokára javítom is a szövegben. Azonban a málnaszüret nem oldja fel az ellentmondást. Figyelmem kívül hagyta, hogy Mátyás áprilisban hagyta el Budát. Nézze meg az okleveles felsorolást, amit hivatkoztam. Fizikai képtelenség, hogy június közepén Ausztriából visszaruccanjon Nagymarosra. Az ellenérv tehát továbbra is áll, a történetet tartalmazó Arvisura utólagos kitaláció eredménye, és ebből kifolyólag az összes Mátyás és Piroska leszármazottját említő Arvisura is az.

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Ferenc Kanyó

Illetve hadd jegyezzem meg: amennyiben az Arvisurában boroszlói Borbála szerepel, az szintén tévedés: Barbara Edelpöck steyeri polgárlány volt, nem boroszlói. Ezt a magyar történetírás jóval Paál Zoltán halála után derítette ki, az ő korában még Boroszló neve forgott közkézen. Tehát ha ez az Arvisura nem Paál Zoltán találmánya, akkor Steyrnek kellett volna benne szerepelnie, nem Boroszlónak.

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Császár István

[Ferenc Kanyó](#) Kedves Kanyó Ferenc!

1482. év máj. 7 (947) –aug. 5. (948) Pozsony

"948 DF 270550. (gyűrűspecséttel) commissio propria domini regis. – Sebestyén: Itinerárium 92. oldala értelmében jún. 19-e és jún. 26-a között a király elvileg visszatért Budára. Nos, a rendelkezésünkre álló adatok szerint ezt kizárhatjuk. Egyfelől ezt a budai utat Ráth: Itinerárium sem ismerte, másrészt épp a budai tartózkodás másnapjáról, 20-ról is ismerünk pozsonyi keltezést."

Azonban akkor az általam idézett Bonfini szöveg mire vonatkozhatott?

"Június 28-án Mátyás először Pozsonyba ment."

Nem-e azt erősíti meg, hogy valahol máshol volt előtte, és az nem nyugatra, hanem inkább Pozsonytól keletre lehetett (ugyanis a hadjárat nyugati irányú volt). Így esetleg mégsem zárható ki a júniusi budai tartózkodása?

Üdvözléttel: Császár István (2020. augusztus 13.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Császár István

A "boroszlói" lehetségesen ugyanaz az eset, mint Dugovics Titusz esete - de kérem, hogy a teljes szöveget olvassa el hozzá, mert csak úgy értelmezhető egységesen.

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Ferenc Kanyó

[Császár István](#) Kedves István! Az említett könyv elején szó esik az elbeszélő forrásokról. Ez esetben a Mátyás által személyesen kiadott oklevelek erősebb érvek, hiszen azok aznap keletkeztek, Bonfini pedig már Ulászló idején írta a művét. Tehát nem bizonyítható az a feltételezés, hogy Mátyás csak június 28-án érkezett meg Pozsonyba, keletről, hiszen már június 20-ról van Pozsonyból keltezett okevele. Egyetlen módon cáfolható meg: mutasson olyan oklevelet az 1482. évi málnaszüret idejéről, amikor Mátyás Nagymaros közelében tartózkodhatott. Ez esetben az Arvisura igazolást nyer.

Boroszlóra visszatérve: ebben a pillanatban az Arvisura nincs előtted, de azért fogalmaztam feltételes módban, mert tudtommal nem említi Boroszlót. Fentebb írtam, hogy ha említi, akkor az eg yérv az Arvisura ellen, de mivel nincs említése, ezért se pro, se kontra nem használható.

Ami a prekonceptió vádját illeti, vissza kell utasítsam. Az írásom előtt két hipotézist állítottam fel:

A. Az Arvisura olyan forrás, amely részben a késő középkorban keletkezett.

B. Az Arvisura Paál Zoltán szellemi alkotása.

Hogy eldöntsem, a két hipotézis közül melyik az igaz, egyszerű dologom volt: elő kellett vennem azokat a késő középkori vonatkozásokat, amelyekhez Paál Zoltánnak nem volt hozzáférése. Vagy azért nem, mert elhunyt, mire ezek napvilágra kerültek, vagy azért, mert olyan speciális tudást igényelt, amely nem állt rendelkezésére. (Pl. latin nyelv ismerete).

Ez után következett a bizonyítékok összegyűjtése, amely rendre egy irányba mutatott: a B opció felé.

Ellenben a prekonceptió az, hogy feltesszük, hogy az Arvisura minden szava igaz, és eköré rendezzük a tényeket. Ezt még a Bibliával sem csinálja meg senki, hiszen például Jézus mennybemenetelének a helyszínét két evangélium is leírja két különböző helyszínen. Levelében említette, hogy szomorúan vette tudomásul, hogy az MTA az Ön javaslatára nem küld kutatócsoportot a Csendes-óceánra, hogy Ataiszt megtalálják. Én ezt nem csodálom, egy ilyen költséges vállalkozás előtt talán magyarázatot kellene adni az általam összegyűjtött ellentmondásokra is. Vajon Szapolyai János halálával kapcsolatban miért írja az Arvisura azt, amit? Hogy a szultán bebörtönöztette és megölette? Ez nem magyarázható, és megértem, ha egy későbbi hozzászólásában máris kihátrál a vitából, az összefüggések meglátásának a hiányát számonkérve a történészeknek. Ez tévedés: a fenti prekonceptió, hogy az Arvisura minden szava úgy igaz,

ahogy le van írva, bukik egyetlen egy ponton, ha arról kiderül, hogy nem igaz, ellenben egyetlen pont igazságának bizonyítása még nem igazolja, hogy az Arvisura összes többi állítása is igaz. Ezért van az, hogy a történész nem preconcepcióval nézi az Arvisurát, hanem a bizonyítékokat gyűjti össze, és ezek nem az Arvisura mellett szólnak.

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

[Császár István](#)

[Ferenc Kanyó](#) Kedves Ferenc!

Két részre kellett szednem a válaszomat (5000 karakternyi korlát van).

Megértettem a válaszát - úgy döntöttem, hogy egyrészt folytatom az eszmecserét (vitának is hívhatjuk). Másrészt a "preconcepció"-s jelző okát is szeretném kifejteni.

1. Tévedtem a "boroszlói Borbála" ügyben, ugyanis őtőle az Arvisura csak két leány gyermeket említ. Viszont ez az említés mindenképp érdekes - ugyanis Corvin János édesanyjának neve is Borbála volt, akit az 1940-es évekig a történészek Boroszlóból származtattak. De ezt már így Paál Zoltán is tudhatta, így ez nem szólhat az Arvisura mellett, hogy talán "boroszlói" Borbálával keverték össze Corvin János szintén Borbála nevű édesanyját, aki ezért lehetett sokáig ismert, mint Boroszlóból származó.

"Kara-Kupán a Boroszlóból származó, avar eredetű aranyműves leányt, akinek Mátyás királytól 2 leány-gyermeke született" (1018. oldal)

"míg leányai anyjának, boroszlói Borbálának egy osztrák katonát kerítettek férjnek." (1021. oldal)

2. Ön ki akar zárni két egymást erősítő forrást, amelyek dátumai a málnaszüret idejével esnek egybe:

"Sebestyén: Itinerárium 92. oldala értelmében jún. 19-e és jún. 26-a között a király elvileg visszatért Budára. (Horváth Richárd: Itineraria....948-as jegyzet)

"Június 28-án Mátyás először Pozsonyba ment." Bonfini

(az utazások gyorsaságának egyik oka lehet: Mátyás király nagy gondot fordított a hajókra, és hajóhadára - Bonfini is több Dunán való hajózást említ vele kapcsolatban)

3. Dugovics Titusz

"A Duboca megyei Dugovics Titusz harcolt a vár fokán". (1009. oldal)

Azaz nem az van leírva, hogy:

"Vas (vagy Pozsony) megyei Dugovics Titusz"

Ha ez utóbbi lett volna leírva - teljesen egyértelmű lenne, hogy egy az 1800-as években elkövetett hamisítást nem róhatták le a középkori rovákok.

A többi Dugovics Tituszhoz kapcsolódó rész a következő pontban kerül kifejtésre.

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Császár István

4. Teljesen egyértelmű, hogy nem értjük meg egymást a megközelítés kérdésében.

Én ugyanis abból a kiindulópontból vizsgálom az Arvisurát, hogy:

- nincs se mellette, se ellene közvetlen tárgyi, forrásszintű bizonyíték,
- ezért jelen pillanatban is csak a mű tartalmán, és állításain keresztül, azaz közvetett módon vizsgálható az igazságtartalma.

Eddig azt gondolom egyet értünk, és ugyanazt gondoljuk.

Viszont ezután válik el az én gondolkodásmódom az összes kritikusétól, így az Önétől is - és ezért említem a "prekonceptciós" jelzőt a kritikusokkal kapcsolatban.

- visszatérek ahhoz, hogy NINCS az Arvisura ellen közvetlen bizonyíték (tanúvallomás, hamisítás beismerése),

- a NINCS ilyen bizonyíték, az természetesen nem azt jelenti, hogy az Arvisura feltétlenül igaz lenne - DE megilleti az a jog, hogy MINDEN leírt állítását figyelembe kell venni minden állításánál,

- MINDEN állítását - azaz azt is, hogy mi Paál Zoltán szerepe az Arvisurával kapcsolatban. Ő adja közre, mint rovásámán érthető magyar nyelven, a más nyelveken lerótt Arvisurákat is (vannak egyszerűbb esetek is amikor több Arvisura részlet vonatkozik valamire, ilyenkor mindegyiket vizsgálni kell, nem lehet kiragadni önmagában egyiket sem - ezt több kritikus is megsértette, de utóbbi esete kifejezetten nem Önre jellemző),

- most jön a megközelítés legnehezebb részének a magyarázata, és ehhez visszatérek Dugovics Titusz kérdéséhez,

- Dugovics Titusz említve van az Arvisurában, de mivel Dugovics Titusz neve, mint a nándorfehérvári hősé későbbi koholmány, ezért Paál Zoltán nem vehette e nevet középkori rovásokból - azaz az Arvisura hamisítvány. Ez a "prekonceptciós" megközelítés,

- Paál Zoltán rovásámán mivolta eldönthetetlen, DE mivel nincs ellene közvetlen bizonyíték, ahogy az Arvisura ellen sem - így bármely Arvisura állítás vizsgálatánál ezt mégis figyelembe kell vennünk,

- ugyanis, ha nem vennénk figyelembe, akkor azzal azt mondanánk még egy állítás vizsgálata előtt, hogy hamis az Arvisura!!!!!!!, mivel indirekt kijelentenénk, hogy Paál Zoltán nem rovásámán, akinek joga lenne viszonylag szabadon bánnia a szöveggel,

- azaz megkérdőjeleznénk már az első Arvisura állítás vizsgálatának megkezdésekor az Arvisura koherens tartalmát, amihez viszont nincs jogunk, mert nincs közvetlen bizonyíték az Arvisura ellen,

- visszatérve Dugovics Titusz esetére - Paál Zoltán Duboca megyeinek írja le Dugovics Tituszt, azaz két egybefüggő állításról van szó. Vizsgáljuk meg:

-- Dugovics Titusz neve hamis

-- volt Duboca nevű megye

-- egy eredeti, és a középkorban leírt Arvisurában ezért nem szerepelhetett Dugovics Titusz neve, viszont Duboca nevű megye igen, és szerepelhetett benne az onnan származó nem nevesített nándorfehérvári hős vitéz is

-- Paál Zoltán rovásámán, akinek joga van legjobb tudása szerint leírni érthető módon a történeteket, így a

Duboca megyei hőst legjobb tudása szerint megnevesítette,

- az előbbi okfejtés nem azt jelenti az én olvasatomban sem, hogy mindenképp igaz az Arvisura, és volt egy Duboca megyei hős vitéz, csak azt, hogy Dugovics Titusz nevének említése nem jelenti automatikusan az Arvisura hamis mivoltát. Ahhoz az kellett volna, hogy Vas (vagy Pozsony) megyeinek legyen leírva Dugovics Titusz - ez esetben ugyanis az összefüggő két állítás mindkét eleme hibádzott volna.

Elismerem, hogy a "prekonceptió" jelző túl erős, többek közt, mert:

- legalább másfél évig én sem láttam át teljes mértékben az Arvisura egybefüggő mivoltát,
- valószínűleg nem akarattal "prekonceptió" minden Arvisura kritikus, hanem azért mert nem ismerik fel, hogy az Arvisura akár egybefüggő, és sajátos jegyeket magán viselő krónikarendszer is lehet, aminek vizsgálatához másfajta megközelítés kívántatik, mint ami eddig gyakorolva volt bármely kétséges eredetű mű esetén.

Ezentúl megpróbálok tehát enyhébb jelzőt találni.

Megpróbálom megvizsgálni majd a többi állítását is, vagy egy részét, most ennyire futotta.

Üdvözléssel: István (2020. augusztus 14.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete · [Szerkesztve](#)

Ferenc Kanyó

Kedves István! Miért vágta le Horváth Richárd könyvéből a lábjegyzet további részét? Ahol világosan leírja, hogy Mátyás nem tartózkodhatott Budán ebben az időben, mert július 20-áról is van oklevele keltezve Pozsonyból? Tehát Mátyás nem járt Budán, mert oklevelekben nem igazolt az ott tartózkodása ebben az időben. Továbbra is áll tehát az az Arvisura-cáfolat, hogy 1482-ben Nagymaroson nem találkozhatott a málnaszüret idején Görgényi Piroskával. Vagy, és ez egy lehetséges verzió, az Arvisurába ezt a részt, és Görgényi Piroška leszármazottjairól szóló részeket Paál Zoltán halála után illesztették bele a kiadók a szövegbe. Csakhogy úgy tudom, hogy az Arvisurát minden benne hívő egységesen, a maga teljességében fogadja el, és nincs arról szó, hogy egyes részei kései írásszülemények lennének.

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Császár István

[Ferenc Kanyó](#) Egy korábban írt hozzászólásomban (hattal előbb) beidéztem a teljes részt! Itt kifejezetten a két forrás egymást erősítő mivoltáról írtam.

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Császár István

Kedves Ferenc!

Mivel 14.-i hozzászólásában Szapolyai János halálának kérdését veti fel, ezért most a "A félreismert Szapolyai" fejezet felvetéseit vizsgálom.

Lehet, hogy elbeszélünk egymás mellett, ezért ezután megvárom, hogy a két két-két részletben megírt hozzászólásomra, azon belül is legfőképp az első hozzászólásom második felében levő elméleti megközelítésekre válasz érkezzen.

- Államapparátus. Kétségkívül félreérthető az alábbi Arvisura fogalmazás. Azonban Werbőcziről tudni lehet, hogy valamelyik itáliai egyetemen is tanult, Bakóczról pedig azt, hogy Krakkóban. Így viszont már kevés...[Tovább](#)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

[Császár István](#)

- Most jön az a rész, amelynek magyarázatát vagy elfogadja, vagy sem. Dugovics Titusz és a prekoncepció elemzésében leírtam (augusztus 14. két részletű hozzászólásom második felében), hogy MINDEN Arvisura állítást figyelembe kell venni MINDEN Arvisura állításnál. Tudom már két éve, hogy ez parttalan, rétestészta jellegű magyarázatokra is alkalmat ad - ezért javasoltam többször, és most is a TÁRGYI bizonyítást.

Kik rótták a Szapolyai (Zápolya) Jánosról is szóló 326.Arvisurát?

Egyrészt Jenik, és Ordbaszár rovósámának, akik a szöveg szerint csak a Dózsa György féle eseményeknek voltak szemtanúi, illetve Jenik még a mohácsi csata előtt a török táborban járt álruhában. Pam főszámán pedig csak hallomásból ismerte az eseményeket.

"Amikor Pam manysi beavatott Magyarországon járt 1571-ben" (1056.oldal)

Ez a hallomás útján való lejegyzés máskor is előfordult: "Levente főtáltos és egyben a felesége révén főszámán is átnézte a száz év alatt rótt Arvisurákat és azokat helyesbítette, mert a rovósámának csak hallomásból róttak, míg ő sok esetben szemtanú volt." (1399.oldal)

Ehhez képest a korai Arvisurákat még a közel teljes kép birtokában levő, a vezetés csúcsán levő beavatottak rótták, de a honfoglalás Arvisuráit is Árpád, Álmos és Gyula kíséretében levő rovósámának jegyezték le.

Ha újra átfutja ennek az Arvisurának a mohácsi csatával kezdődő részeit - irgalmatlan nagy bakugrásokat találhat mondatról mondatra, illetve a dátumok rendjében is hatalmas kuszaság van. Így kerül leírásra az olyan értelmű mondatfűzés, hogy Budán Szulejmán Szapolyai fejére teszi a koronát, és az kezét csókol neki.

Viszont később ez a kézcsók a valódi dátummal, és helyszínnel is megjelenik:

"Hiába fogadott a francia-velencei-pápai állam kérésére 1529-ben a mohácsi csata színhelyén kézcsókkal örök hűséget az elüldözött Zápolya János Szulejmánnak" (1054.oldal)

A valódi koronázás, és királlyá jelölés is szóba kerül, azonban így együtt nem a 326., hanem a 327. Arvisurában:

"Szapolyai János a mohácsi csatavesztésről hírt vévén, seregével 1526. október 14-én Tokajba vonult és ott királlyá kiáltották ki. Ekkor csapataival Budán keresztül Székesfehérvárra ment, ahol a rendek is 1526. november 11-én királyukká koronázták." (1067.oldal)

"E célból Szapolyay a magyar és erdélyi rendeket október 14.-ikére Tokajba kérette, ahol a nagyszámban egybegyűlt rendek két napi tanácskozás után nagy lelkesedéssel őt jelölték a trónra és egyúttal november 4.-ikére Székesfehérvárra királyválasztó és koronázó gyűlést hirdettek."

(Bánlaky József - A magyar nemzet hadtörténelme

<https://www.arcanum.hu/.../a-a-tronpretendensek.../>)

Ahogy írta, van Nándorfehérvár elfoglalásáról egy téves dátum:

"1521. augusztus 21-én Nándorfehérvár bevétele alkalmával" (1050.oldal)

Azonban ugyanez az esemény kétszer megjelenik helyes dátummal is:

"Augusztus 29-én Nándorfehérvárt Nagy Szulejmán elfoglalta." (1056.oldal)

"1521. Augusztus 29-én Nándorfehérvárt Nagy Szulejmán elfoglalta." (1060.oldal)

Szapolyai korai török kötődésének, későbbi kínvallatásának, és halálának története az Arvisurában, ahogy Ön is írta (amennyire tudtam, én is utánanézttem) megmagyarázhatatlan történészi szemszögből.

Pam főszámán a hallomás után tudomására jutott Szapolyai fogságáról ráadásul "színes" történeteket talál. Hibák azonban megegyeztek más főszámokkal is az Arvisurában:

"Utána a mongol Karcusú vette át a főszámáni méltóságot, de kapzsisága miatt a moncsok törzsbéliek megölték." (528.oldal)

"Az Öregek Tanácsa kényszerítette Tola főszámánt, hogy az ordoszi tanácskozáson hozza helyre tévedését és kezdjen tárgyalásokat" (249.oldal)

Ön ebben a vitában, a jó részben bennfentes, és részben szemtanú Bonfini "június 28."-i dátumát nem fogadja el, mondván később írta le. Pam főszámán 30 évvel Szapolyai halála után érkezik Magyarországra, ahogy már korábban idéztem.

Önön múlik, hogy ezekkel kapcsolatban az Arvisura MINDEN állítását figyelembe vevő szemszöveget - ez esetben:

- a hallomás útján való lejegyzésből adódható tévedéseket,
 - a bennfentesség hiányát,
 - a főszámának sem mindig hibátlanok,
- el tudja-e fogadni, vagy sem.

Hajlandó vagyok megérteni, ha valaki nem fogadja el az Arvisurát, azután azonban, MIUTÁN ő is elfogadja/megérti, hogy az Arvisura vizsgálata nem oly egyszerű eset.

Mint céloztam rá korábban, egy ilyen sajátos jellegű krónikafüzérnél parttalan vitákat okozhat az, hogy mindenkinek más lehet a mércéje a tekintetben, hogy mit méltányol, és mi az amit már semmiképp sem.

Üdvözléssel: István (2020. augusztus 15.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Ferenc Kanyó

[Császár István](#) Csakhogy nincs két egymást erősítő forrás. Az a lábjegyzet pont arról szól, hogy Mátyás nem járt akkor Budán, mert bár feltételeztek egy rövid szakaszt, amikor visszatért volna oda, még arról a pár nappalról is van Pozsonyból keltezett saját kezű oklevele. Bonfiniról pedig írtam, hogy miért nem tekinthető a napok tekintetében erősebb érvnek, mitn az oklevél. Tehát még egyszer: Mátyás nem járt 1482 málnaszüretje idején Nagymarosban.

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Császár István

[Ferenc Kanyó](#) Kedves Ferenc!

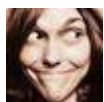
Az, hogy eszmét cserélhettünk - köszönöm. Közben több szövegrészlet kapcsán, ami a vita során felmerült, illetve Ön felvetett, és ami érinti az 1482. június 28.-i dátumot is, de nem konkrétan amiatt - a szövegváltozatok összevetése során túl sok, és egyúttal nagy szabadságfokot mutató "rétestészta" elemmel találkoztam.

Egyenlőre próbálok rendet tenni a sok részlet között, de az biztos, hogy valami nagyon nincs rendben, és olyan módszerekkel biztosan nem magyarázhatóak, amit eddig követtem.

Egy-két hét türelmet kérek az eszmecserében, hogy ennek a végére jussak.

Üdvözléssel: István (2020. augusztus 16.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 29 hete

Császár István

Ferenc Kanyó Kedves Ferenc!

Amihez nekikezdttem, és kértem a türelmét, azt nem tudtam még befejezni, mert legalább még egyszer el kell mennem hozzá könyvtárba, és össze is kell rendeznem a sok forrást. De, ami félbemaradt, azt le akarnám zárni - részben amiatt is, amit már kikutattam.

Málnaszüret (1482. év június közepe-vége) téma:

1. rész - Ha ön történészként azt mondja, hogy egy oklevél többet nyom latba, mint, mondjuk Bonfini esetleges téves közlése (utánaolvasva, több hibát is vétett krónikájában) - el kell, hogy fogadjam, mint JELENKORI történészi álláspontot, hogy Mátyás király semmilyen 1482. évi szüret alkalmával nem lehetett Budán.

2. rész - Miért írtam a "jelenkorit" nagybetűvel?

Annak során, amelynek kutatásával most foglalkozom (négy Arvisura változat különböző, és furcsa közlései két Mátyás királyhoz köthető Borbáláról), feltárult előttem egy már 110 éve élő, és tudomásom szerint fel nem tárt "hibagörgetés":

- egy történész forráskizárással (a valódit zárta ki), és két másik forrás összemosásából leírt "színezett mese" történetével,

- félrevezetett egy másik kutatót (aki ennek alapján kizárt egy közel korabeli forrást), és "átszínezte" a forrás nélküli "mesét", valamint ez alapján rossz helyre utazott el kutatni,

- félrevezetett majd a mai napig szinte mindenkit, aki ezzel foglalkozott.

De más forrásokból ma már tudjuk, hogy a korábban kizárt eset volt a valós adat, így ez ma már csak kutatástörténeti kóresetként érdekes, mert mellékszálá vált.

Ehhez forrásaim a következők:

- Istvánffy Miklós - Magyarok dolgairól írt históriája Tállyai Pál XVII. századi fordításában. Balassi Kiadó, 2009. Budapest.

I. kötet 107.o - eredeti latin nyelvű IV. 32.

"De még Corvinus Jánost is, Mátyásnak egy főnemes slesiai isméretlen asszontúl való fiát"

"Sed & Joannem Corvinum, Matthiae ex nobilissima Silesiaca foemina, fed ignota filium"

- Fraknói Vilmos - HUNYADI MÁTYÁS 1440-1490

(<https://mek.oszk.hu/05700/05736/html/04.htm>)

586-os jegyzet (a három lehetségesből forrásból kettőt kizár, köztük azt is amiről már tudjuk, hogy az igazságot tartalmazta):

"A történetíró ISTVÁNFI (Hist. L. IV. 32.). Előadásának hitelességéhez kétség nem fér. Ezzel szemben a mőkri krónika azon feljegyzése, hogy János herczeg anyja egy steini osztrák szolgálóleány volt (Pez. Scriptores. I. 270.), nem vehető tekintetbe."

Fraknói magában a szövegben e jegyzethivatkozás előtt, bármilyen forrás megjelölése nélkül hosszasan értekezik (esetleg mesét sző ?) Corvin János "boroszlói" (Istvánffynál sziléziai !) származású édesanyjáról (pontosabban Fraknói egy boroszlói mulatságon Mátyás király által megismert előkelő származású sziléziai hölgyet jelöl meg annak - de innentől kezdve Fraknói szövege önálló életre kel, lásd Schönherr Gyulánál).

- Schönherr Gyula, aki Corvin János nagy életrajzát írta,

(<https://mek.oszk.hu/05700/05789/html/02.htm>)

átveszi Fraknóinak alig néhány évvel korábban megírt ezen döntését, és színezett meséjét:

"Legvalószínűbb az Istvánffy Miklós által följegyzett néphagyomány, mely családját Sziléziából, Boroszló városából származtatja."

Majd ő is ecseteli Corvin János édesanyjának képét, így Fraknóihoz hasonlóan a 6-os lábjegyzet előtt is, és mivel ez a kép nem egyezik Tubero közel korabeli leírásával (1492-1522 közt írta le), azt locsogásnak tekinti (6-os lábjegyzet).

Schönherr Gyula, mint életrajzíró kifejezetten azért megy el Breslauba (Boroszló), hogy (ma már tudjuk, hogy hiábavalóan), Corvin János édesanyjáról forrást találhasson.

- forrásmegjelölés nélkül írom: az osztrák helytörténészek, illetve Ritoókné Szalay Ágnes is átvették Fraknói forrás nélküli "meséjét", bár az ekkor már érdektelen, mivel Corvin János édesanyjának származásáról (a Fraknói által kizárt mólki krónika adata volt a helyes), és életéről több egymástól független forrásból ők dolgoztak fel, illetve idéztek okiratokat.

Összefoglalva: az Ön jelenkori legjobb történészi ismeretekre alapozott megállapítását erős érvként el kell, hogy fogadjam - azonban többek közt a fenti példa alapján nem tekinthetem mindent eldöntő érvnek.

Üdvözlettel: István (2020. augusztus 23.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 28 hete · [Szerkesztve](#)

Császár István

Kedves Ferenc!

Természetesen nem akarom más irányba terelni a "vita" menetét, mint az Ön cikke - ezért az egyszerűség kedvéért válasszon ki az Ön által felhozott érvekből hármat, amikre még azelőtt megpróbálok válaszolni, mielőtt befejezném a "nem tudom mikorra" elkészülő 4 Arvisura változat elemzését a Borbálák kapcsán.

Sajnos nem ismerem azt az Arvisura változatot, amiről Friedrich Klára írt:

"Az 1970-es években egy barátunktól titokban terjesztett 50-60 oldalnyi gépelt szöveget kaptunk, ez volt, ennyiből állt akkoriban Paál Zoltán Arvisurája!"

<https://magyarmegmaradasert.hu/.../2091-az-arvisura-egy...>

Amennyiben Önnek ez rendelkezésére áll, és tartalmazza azt az Arvisurát (322. Arvisura, avagy a "málnáskertek királynője", avagy "Mátyás fegyvergyártó serege"), amelyben a sámánok Mátyás király udvarában tartózkodnak, illetve szó esik Mátyás király szerelmeiről (Görgényi Piroska, illetve Baraba vagy Barbara), kérem ossza meg velem.

Üdvözlettel: István (2020. augusztus 24.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 28 hete

Ferenc Kanyó

[Császár István](#) Kedves István!

Hamis az az érvelés, hogy én jelenkori történészi érvet használok. Én pontosan keltezett oklevelekkel érvelek, és éppen a jelenkorinak tekinthető, budai tartózkodást feltételező adatot cáfolum velük. Tehát nem jelenkori érv, hanem középkori, ezért az erre fűzött mindenféle beállítás hamis.

Az Arvisurának elérhető egy gépelt változata, amelyik 270 oldalas, és amelyik azonos az OSZK-ban található példánnyal. Ez Google-kereséssel gyorsan megtalálható, szerzői jogi okokból nem tehetem ide a linket.

Ennek a 252. oldalán kezdődik a 322. számú Arvisura, amely tartalmazza a málnáskerteket, Görgényi Piroskát, valamint azt is, hogy Corvin János anyja boroszlói Borbála. (Utóbbi nyilvánvaló tévedés, Corvin anyja Steyr városából származott). Nem található meg benne viszont az 1482. évi szüreti titkos házasság.

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 27 hete

Császár István

[Ferenc Kanyó](#) Kedves Ferenc!

Ön nem vesz engem komolyan - pontosan leírtam, hogy Fraknói kizárta az igazi forrást (mölki krónika - Stein), úgy mint egy akkori "jelenkori" történész 1890-ben, és ezt csak későbbi okiratok cáfolták meg. A boroszlói (sziléziai) származást helyezte előtérbe, amelyre költött mesét Kubinyi András (Mátyás király - 2001. 107.o), Berzeviczyn, Schönherr Gyulán, Ritoóknén keresztül kivétel mindenki átvette, hogy Istvánffy mondta azt, hogy boroszlói, pedig azt Fraknói helyezte el a "meséjében" - miközben Istvánffy csak sziléziait írt.

Ezért "jelenkori" az Ön állítása, mert nem zárható ki olyan dokumentum előkerülése, amely megcáfolja az Ön adatát, és a másik két forrást erősíti. Ezért döntő érv semmiképp nem lehet, amit jelenkori tudás alapján hozott. Ha erre költ egy "mesét", hogy az Arvisura fantasy, akkor 100%-osan megismételheti Fraknói hibáját - aki kizárt egy valódi forrást (Ön kettőt zár ki, amelyekről valóban nem tudjuk, hogy valósak, vagy sem) és a téves forrásra épített egy mesét, ami 130 évig kitartott, míg a kettővel megelőző hozzászólásom elemzésében fel nem tártam.

Egyébként pont ezt vizsgálom jelenleg is, hogy miért maradhatott ki a Püski kiadásból a boroszlói Corvin János édesanya.

Röviden: abban a kiadásban amit említ, benne kell lennie, hogy "Mátyás életét az is keserítette, hogy a papság Corvin Jánost is, és a Bécs közelében lakó édesanyját is meg akarta mérgezni leányaival együtt".

Tehát az egyik rész, mintha Fraknói (téves) szövege lenne 1891-ből, de a másik meg az osztrák helytörténészek által feltárt, és az 1942. Turulban közölt Bécs mellett élő Corvin János édesanya - tehát Paál Zoltán, vagy az igazat írhatta, de összekeverhette a Borbálákat - vagy ha hamisan írt, és ismerve mindkét forrást, úgy tett, mintha összekeverné őket. De ez még nem a teljes elemzésem, az még nincs készen.

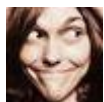
Elkészítettem már egy táblázatot a 4 Arvisura változat Borbálákról szóló részeiről, a szövegeket helyesírási hibáikkal együtt, kommentár nélkül felraktam az alábbi helyre:

<https://drive.google.com/.../1IolSJdsHVsYi-RE-t.../view...>

A következő hozzászólásomban folytatom az elemzést az "Anjouk és Arvisurák" rész felvetéseivel.

Üdvözlettel: István (2020. augusztus 28.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 27 hete

Császár István

Kedves Ferenc!

Anjouk és Arvisurák című rész elemzése

- "1302-ben Temesvárról indultak el Róbert Károly és Izabella seregeivel az Anjou pártiak Budavár ellen" (1187.o)

Ezt Ön rosszul értelmezte, valójában ugyanis a mondat ezt tartalmazza: az Anjou pártiak indultak el Róbert Károly és Izabella seregeivel - nehezen lehet úgy értelmezni, ahogy Ön láttatta, hogy Izabella ott is volt személyében.

- Azt írja, hogy: I. Károly, későbbi királlyal a 313(A) Arisurában találkozunk először, ahol helytelenül, Róbert Károlyként írták le a nevét.

Paál Zoltán feladata nem a szövegű fordítás volt, hanem hogy lehetőleg mindenki megértse a tartalmat, Bánlaky József is Károly Róbertként emlegeti, lásd: A magyar nemzet hadtörténelme, I-XXII. (Budapest, 1928-1942) - Paál Zoltán is így tanulhatta tehát, nem kell tehát ezt tévedésnek felróni.

- "Végül 70-30 arányban Csák Mátét választották királlyá" (952.o.)

Ez nem egyenlő a királlyá koronázással, hanem olyan, mint Szapolyainak Mohács után a tokaji királlyá jelölése, majd a későbbi hivatalos megkoronázása közti kapcsolat (Csák Máté esetében ez utóbbi nem valósult meg hivatalosan).

Csák Mátét nem Szent István koronájával koronázták meg, ezért hivatalosan nem lett király (két különböző király hivatalos királlyá koronázásról a 972. oldalon ír az arvisura).

Az valóban érdekes, hogy miért nem ismerjük ezt a Csák Mátéhoz kapcsolódó eseményt történeti feljegyzésekből - de ez nem kizáró ok arra nézve, hogy ne lenne igaz.

- "III. Vencel lett az új cseh király. A magyar királyi koronát IV. Béla unokájának, Ottónak adta. A Kőszegiek vezetésével híveinek élén 1305. december 6-án a kis Ottót Magyarország királyává koronázták a szentistváni koronával." (973.o.)

Valóban tévedés. Ez az Arvisura 170 évet tekint át. Öten rótták, különböző korokban - Nagita aranyasszony fejezi be 1447-ben. Mivel IV. Béla unokájaként említi a szöveg Ottót, a "kis" jelző, mint tévedés - akár ennek is betudható, de kétségtelenül helytelen.

- "Kán László, Róbert Károly egyik legnagyobb ellensége meghalt. Csák Máté mást jelölt új vajdának, Róbert Károly a Lam-nembéli Miklóst jelölte ki." (981.o.)

Az Arvisurában a Lam nemzetség I. Béla fiának, Lambert hercegnek (1090-ben halt meg) leszármazási ága: "így hárman Lam-nak, ketten Lambertnek, míg hárman Lampértnak nevezték." (806.o.)

Az 1500-as évek elejéig is vagy 15 említés történik a Lam nemzetség hatalmas létszámáról, például: "a Csák, Pósa és Lam-nembéliek, a veterán jobbágy kisnemesek a törzsvezéri birtokokon bevezették az 1 ekényi fűvönosztást az inek részére egy-egy jobbágycsaládnál" (870.o.)

Lehetséges ok, hogy közben valamely cím vagy uradalom megszerzése okán, a számtalan Lam-nem valamely, vagy akár több ága is más "nem"-re változtathatták nevüket, emellett az Arvisurában a leányági leszármazást is számontartották, lásd:

"után Csepel szigetére ment a háborúban férjüket vesztett Lam-nembéli beginákhoz" (946.o)

Nyilván ennek okán ilyen formán nehéz utánajárni, hogy Miklós vajdának lehetett-e őse I. Béla fia, Lambert herceg. Kádár Tamás tanulmánya Miklós vajda őseinek tekintetében az 1200-as évek elejéig megy vissza, míg Lambert (Lam) herceg 1090-ben halt meg.

- Ön azt állítja, hogy "Az Arvisurában leírt első házasságának viszont a szöveg alapján 1323 után kellett volna bekövetkeznie a gyermekáldással együtt.", 1324-ben ugyanis már ismert Magyar Pál második

feleségének neve.

Nézzük az időrendet, és a szöveget az Arvisura (2.3. kiadások) 982-983. oldala alapján:

- Detre-Ubul részt vesz Csák Máté temetésén (1321. március 18.)
- Detre-Ubul meghal,
- Detre-Ubul első feleségének (aki 1279-ben Szakszinban halt meg - 970.o.) urnáját mellé helyezik,
- Szemtimur herceg (Timur követe) részt vesz Detre-Ubul temetésén (1321. augusztus 20.),
- Mivel "Detre-Ubul második felesége, Szécsi Sarolt" (1280. év - 983.o.), leányát Hajnalkát, akit Hamvay Béla vett feleségül, mindig vízkeresztkor (január) látogatja, ezért Ön arra következtetett, hogy 1323-ban lehetett a házasság.

Azonban a szövegben:

- egyrészt nincs arról szó, hogy Szécsi Sarolt csak Detre-Ubul halála után vállalta férjének küldetését, és e során látogatta leányait,
- másrészt Magyar Pál Szécsi Sarolt unokáját vette el (Hamvai Hajnalkát), és nem a leányát (Hajnalkát), akit Szécsi Sarolt gyakran látogatott, ezért nem ismerhető az Arvisurából a házasságkötésük dátuma.

Ha Szécsi Sarolt 1281-ban, illetve leánya 20 éves korában szült, egy 1320. évi (vagy ahhoz közeli dátumú) házasságkötés nem kizárható az Arvisura szövege alapján.

Üdvözléssel: István (2020. augusztus 28.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 27 hete

Császár István

[Ferenc Kanyó](#) Kedves Ferenc!

"Zsigmond az oroszlanos klánból" rész elemzése.

- Kis Károly meggyilkolása ügyében nem jutottam eredményre.

- A "nemzeti egyház létrehozása" jogászi szemmel nézve tény, ugyanis már részben Szent István is, de különösen Zsigmond (1404. évi rendelete, és a konstanzi zsinat írásbeli határozata), majd Mátyás is kegyúri jogokat érvényesített, ezt Werbőczy a magyar jogrend részévé is tette (lásd a PPKE docensének tanulmányát - 14-15.o.), amivel a pápaság joghatóságát a Magyar királyság területén igen erősen korlátozták.

Nyilván a "nemzeti egyház" megfogalmazást össze lehet téveszteni mondjuk az anglikán egyház fogalmával, de az Arvisura a 989. oldalon leírja, hogy pontosan mit ért MAGYAR nemzeti egyház alatt - Zsigmond rendeletében, és a konstanzi zsinat írásos határozatában szereplő MAGYAR királyi, (fő)kegyúri jogokat érti alatta.

Azt, hogy Zsigmond halálbüntetéssel is fenyegető rendelkezése miatt hány főpap menekült, vagy nem menekült ezért nyugatra - nem tudom eldönteni.

Horváth Attila - A vallásszabadság és az egyházjog története Magyarországon az államalapítástól a II. világháborúig (HÉT HÁRS 10 : 3-4 pp. 12-20. , 9 p. (2011))

<https://zope.lutheran.hu/honlapok/csillaghegy/385>

- A "Nápolyi László fia Kis Károly" szöveg, kétségtelenül téves. A tévedés magyarázata lehet, hogy ez az Arvisura négy rovósámán rovása utáni összegzés Nagita aranyasszonytól az 1447. évből.

- [I. Bajazid török szultán hatalma 1402-ben megszűnt, mivel Timur elfogta] "Fiai 11 évig marakodtak a hatalomért, végül csupán az egyik fia maradt meg hatalmon, mert a többi selyem fonállal a hódító török párt megfojtotta." (995.o.)

1402 után 3 fiú szultánként - Szulejmán, Mehmed, Musza, míg Isza bejként harcolt egymással a hatalomért, Mehmed lett a győztes. 1412/13-tól ténylegesen ő a török szultán, utolsó ellenfele Musza 1413-ban hal meg csatavesztés utáni menekülés közben.

Tehát a 11 évnyi marakodás (1402-1413) jórészt helytálló, mert az ötödik Bajazid fiú, Musztafa Celebi csak ezután lázad fel. Őt Mehmed szultán halála után fia, és örököse II. Murad szultán akasztattja fel.

Azt, hogy mindegyik trónkövetelő fiút (Szulejmán, Musza, Isza, Musztafa), "selyem fonállal" ölt-e meg a hatalomra került török párt (Mehmed és Murad hívei), valóban kérdés. Én nem tudom eldönteni elérhető források híján, hogy a fürdés közbeni, a menekülés közbeni, illetve az akasztásos halál oka, selyem fonállal való fojtás következménye-e.

- Gondolom Ön is csak megjegyzésnek szánta az alábbi: "Teljesen kimarad az Arvisurából a Szent Korona Kottanner Jánosné által Visegrádról történt ellopása", és nem komoly érvként hozza fel. Ilyen alapon az Arvisurának ugyanis 100-1000 kötetesnek kellene lennie.

Üdvözléssel: István (2020. augusztus 30.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 27 hete

Császár István

Ferenc Kanyó Kedves Ferenc!

Tehát a vita végezte előtt, annyit mindenképpen látok, hogy amennyi hibát én ismertem az Arvisurából, azok úgy biztosan nem lehet igazak, ahogy Paál Zoltán közreadta:

- Duna Adria-tengerbe ömlése,
- Szíriusz bolygóról származó beavatottak.

Ezt Ön történészi szemszögből jelentősen kibővítette, és csak körülményesen magyarázható, hogy miért nem egyezik az Arvisura szövege a történettudomány ismereteivel:

- Szapolyai halála rosszul szerepel az Arvisurában,
- nem Dugovics Titusz volt a nándorfejérvári hős neve,
- Kis Károly nem Nápolyi László fia,
- jelen történészi ismeretek alapján kétségbevonható Mátyás király jelenléte Budán az 1482. évi szüret idején.

* * * * *

Tehát ha mégis előállna az a helyzet, hogy előkerülnek a vésett fémlapok - a sámánok néha hallomás útján történő lejegyzéseit, illetve Paál Zoltán fordításait nem lehet minden igazság felett állónak tekinteni, és kritikai vizsgálat nélkül szó szerint venni.

Ehhez hozzáteszem még azt, hogy mivel a "szíriuszi emberek" fogalmát egy mítizálódási folyamat végeredményének látom, akkor az Arvisurában szereplő atombomba hatóerővel rendelkező "kalteszi fénygombák" szerepeltetése egész biztosan külső forrású anyag, ami a hidegháború "elrettentő erő megmutatásának" elvéhez analóg módon kerülhetett be utólag az Arvisurába (többek közt az 1144. 1409. oldalakon). Nem biztos, hogy Paál Zoltán ismerte ezt a valótlanságot, lehet hogy csak elétettek olyan nyers

változatban magyarra "lefordított" Arvisurákat, amik ezt "ráadásként" tartalmazták. Ez persze felveti azt a nem elhanyagolható kérdést is, hogyha alapjaiban igaz is az Arvisura - mit tettek (tetettek) bele még ezenkívül utólag Paál Zoltán Arvisurájába.

Ha mégsem igaz az Arvisura, akkor viszont egy nagyon alaposan megtervezett mű (hamisítvány, műrege, fantasy, dilettáns csúcsteljesítmény). Lásd:

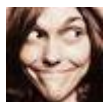
- az Anonymus kérdés gordiuszi csomójának átvágása,
- a Duna Adria tengerbe ömletésének dupla csavarja,
- Szapolyai halálának hallomásból való rossz ismeretének sejtetése, majd ennek kiszínezése,
- vitatkozások az ordosziak és rokon népek között az ie. 4040 előtti dátumokról,
- egy több ezer éves krónikaírás szinte minden felvethető hibalehetőségét felmutatja.

* * * * *

A véleményem annyiban módosult az Arvisuráról a vitánk kapcsán, amennyit leírtam. Tehát most már több olyan tény van, ami miatt egy mégis előkerülő Arvisurát sem lehet fenntartások nélkül fogadni. Paál Zoltán közreadását pedig még a fordítási hibák, rovósámáni hozzáadások, és az általam beleerőltett szövegnek látott "fénygombok" miatt is még több fenntartással kell kezelni. Azt, hogy hamisítás lenne, bár több nehezen magyarázható szövegrész is felmerült, jelenlegi ismereteim alapján - továbbra sem gondolom.

Üdvözléssel: István (2020. augusztus 30.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 27 hete · [Szerkesztve](#)

Császár István

[Ferenc Kanyó](#) Kedves Ferenc!

"Az Arvisurák Hunyadijai" rész elemzését is két részben írom le.

- a Hunyadi család származása

Az Arvisura szerint a Szibián család az Árpád-házi Csák nemzetség (Zsoltnak, Árpád fiának három fia született Bereg, Taksony és Csák) egyik ága volt. (710., 959. és 990. oldalak)

1321-es dátummal említve van "hunyardvári Szibián Jánk" neve. (983.o.)

Fraknó Vilmos ezt írja:

[Hunyadi János apja - Szibián Demők (Arvisura) - Serbe fia Vojk (oklevél)] "És 1409-ben a hunyardvári birtokra egy korábbi adomány megerősítését eszközölhette ki a maga, és egész családja javára." - erre a korábbi adományra utalhat az Arvisura idézett 983. oldala, majd Fraknói közli az adománylevél latin szövegét is. (<https://mek.oszk.hu/05700/05736/html/01.htm> 4-es jegyzet)

Ennek ellenére valószínűleg a nemesség, és a harcos-jobbágyság határmezsgyéjén mozgott a család közjogi állapota, hiszen:

"Az Árpád-házi Szibián Jánkok családjából Demők lett a köznemesek és harcos-jobbágyság parancsnoka." (990.o.)

Két János nevű testvér: Az Arvisura szerint a három fiú neve Vajk, Jánk(Jank), Rajk. Zsigmond király Hunyadi Vajkot Hunyadi Jánossá kereszteltette át, a középső fiú Jank(ó), a János névváltozata. (1001.o.) Erre egy oklevél szövege is utalhat: "Johannis, Johan et Woyk" (Fraknói - 8-as jegyzet)

Az 1003. oldal ellentmondása, hogy Hunyadi János, csak Jank átkeresztelése (János) és halála után vette fel

a János nevet, ellentétben az 1001. oldal állításával, hogy Zsigmond kereszteltette át Hunyadi Vajkot Jánossá, azzal magyarázható, hogy az 1002. oldaltól kezdve:

"Toktai tanfejedelem rovásai szerint",

azaz, mivel ezt az Arvisurát öten rótták, Toktai tanfejedelem szövege nem biztos, hogy pontos.

A 3 Hunyadi testvér neve - az oklevél (Fraknoi által közölt) fiú nevei nem tűnnek hasonlóknak az Arvisurában közöltekhöz.

Azonban egyrészt:

Az Arvisurában Árpád fia Zsolttal kapcsolatban pontosan leír hasonló névváltozatokat, azaz "Zoltán-Zsolt-Solt" (680.o.) névváltozatok közül a Zoltán például kabar. (1159.o.) Azaz, az oklevélben megnevezett 3 fiú nevének nem szükségszerűen kell megegyezőnek lennie az Arvisurában megjelölt nevekkal.

Másrészt:

"Szakszinban Szibián Demőket kinevezték az uruki-mani keresztények püspökének" (993.o.) [Uruki-mani kereszténység = a Mani féle manicheista kereszténységgel. Ezen a pápaság által "eretnekké" nyilvánított vallásnak a magyarság körében történt elterjedéséről már a honfoglalás előtti időkből, illetve utána is több forrás ír, illetve régészeti leletek, 1000 előtt épült körtemplomok tanúskodhatnak róla, viszont egységesen ezeket még nem rendszerezte senki].

"A főpapság azonban sehogy nem volt megnyugodva abban, hogy az Árpád-házi névadó szerint, uruki-mani módon keresztelte meg fiait." [Hunyadi Demők], ezért is keresztelte át az elsőszülöttet Zsigmond király Jánossá. (1001.o.)

Tehát mindhárom fiúnak egyenként három neve is lehetett az Arvisura alapján:

- születéskori (például Vojk),
- Árpád-házi névadás szerinti (előbbi példánál maradva Vajk),
- katolikus névadás szerinti (János).

Ehhez kapcsolódik Hunyadi János édesapjának neve az Arvisurában: Szibián Demők, míg az oklevélben Serbe fia Vojk, az előbbieket alapján azonban lehetséges, hogy akár a Vajk mellett a Demők nevet is felvehette.

A Szibián családnév, és Demők keresztnév:

A Szibián nemzetségnév eredete, mint Szeben vármegyei (lásd alábbi forrás 263. oldalát), azaz a Sibian névre vezethető vissza. Szeben vármegye szomszédos volt a korabeli Hunyad vármegyével.

(Binder Pál: Beszterce és Radna-völgy történelmi személy- és helynevei (1698-1865) - Magyar Névtani Dolgozatok 136. (Budapest, 1994)

[https://adtplus.arcanum.hu/.../MagyarNevtaniDolgozato.../... \)](https://adtplus.arcanum.hu/.../MagyarNevtaniDolgozato.../...)

A Szibián, mint családnév létező név (lásd alábbi 52. oldalát):

(Iskolai értesítők, Székelyudvarhely - Állami főreáliskola Állami főreáliskola, Székelyudvarhely, 1902

[https://adtplus.arcanum.hu/.../Szekelyudvarhely_35589.../... \)](https://adtplus.arcanum.hu/.../Szekelyudvarhely_35589.../...)

A Demők, mint családnév létezik még manapság is. A Demő keresztnév még elterjedt volt Szeben, illetve a vele szomszédos vármegyékben az 1800-as években (lásd alább a 33., 34. 35. oldalakon). Lehetségesen a Demeter/Dömötör névváltozata.

(Iskolai értesítők, Nagyszeben - Állami főgimnázium, Nagyszeben, 1879

[https://adtplus.arcanum.hu/.../Nagyszeben_23842.../... \)](https://adtplus.arcanum.hu/.../Nagyszeben_23842.../...)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 26 hete

Császár István

A Szibián családnév, mint a Hunyadiak lehetséges eredeti neve ismert egy 1900-as évek elejei vitából, a balkáni népköltészetre alapozva (Szibiani - lásd alább a 360-361.oldalak). Azaz Paál Zoltán ezt esetlegesen ismerhette. A vita egyébként Hunyadi Jánosnak a nyugati világban elterjedt "fejér/fehér" lovag elnevezése körül forgott. Azonban [szerintem] felvethető az is, hogy Hunyadvár a Szent István által még nagyobb területi egységként létrehozott Fehér vármegye területén feküdt, amely valamikor a XIII-XV. században osztódott fel négy vármegyére, köztük Hunyad vármegyére. Ezért Hunyadi János akár a régi Fehér vármegye nevéből is elhíresülhetett.

(Századok – 1901 Tárcza Dudás Gyula: A »fejér« lovag 360

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Szazadok_1901/...)

Marad a Serbe, illetve a Szibián név ellentéte, ami feloldható, de csak találgatás szintjén. Szeben vármegyének a Sibian névhez hasonlóan a Serbe is, de eltorzult módon egy névváltozata, esetleg a Szeben/Sibian név félrehallása lehet.

Az Arvisurában Szibián/Hunyadi Demők egyik őse Nándorfejérvár parancsnoka, ezért akár a Szerb/Serbe ragadványnév is szóba kerülhet a család ezen ága kapcsán:

"Első fia Szibián Rajk, aki 1330. december 19-én született, lett apja utódja. Mint Nándorfehérvár parancsnoka" (1001.o.)

- Dugovics Titusz téves említése már szóba került.

- Szilágyi Miklóst valóban nem foghatták el a Hunyadi testvérekkel együtt, ez téves állítás.

- Mátyás király 1482. évben szüret idején Budán való tartózkodásának lehetőségéről szintén volt már szó.

- Podjebrád már 1471-ben meghalt, így ez a sámánok részéről egy szövegtömörítésből adódó hiba lehet (fiainak birtokait Mátyás elkobozza Corvin János javára, ezért esetleg őket érthették alatta).

Pápai cselszövény 1485 után: 1487-ben VIII. Ince pápa elismerte Ulászlót cseh királynak, és feloldotta a korábbi kiközösítés alól (mivel korábban hadakozott Mátyás király által uralt területen). Tehát az olasz követőtől ezt a pápai "cselszövényt" tudhatták meg, és Mátyás ezért kereshetett kapcsolatokat a moszkvai nagyfejedelemmel Ulászló ellen, ami az Arvisura szerint 1488-ban létre is jött (1017.o.):

1478 - Baldasare de Piscia pápai legátus kiközösítette Ulászlót, és követőit

(Teke Zsuzsa - A középkori magyar állam virágzása és bukása, 1301–1526 (1981) 302. oldal)

1487 - Pope Innocent VIII lifted the excommunication and recognized Vladislaus as king of Bohemia

(Boubín Jaroslav - The Bohemian Crownlands under the Jagiellons (1471–1526) (2011) 174. oldal)

- Corvin Jánost sem azonnal, hanem fokozatosan szorították ki a Mátyás király által óhajtott királyi örökségből, úgy a jobbágyság szabad költözködését is fokozatosan akadályozták, már a Dózsa György féle belháború megtorlásaként a jobbágyságot ért megkötések előtt is.

- 1495: nem vihették magukkal házukat (értsd gerendák, ajtók, fanemű dolgok)

- 1504: már csak szolgabírói engedéllyel költözködhettek

1495. évi XXII. törvénycikk

1. § Hogy, ha annak a cikkelynek tartalmához képest mások fekvő jószágaira való eltávozásuk meg van engedve: a házakat, épületeket, kerteléseket és bármely más faneműeket, a melyeket már a földbe vertek, semmiképen se merjék magukkal vinni.

1504. évi XVI. törvénycikk

a jobbágyság a szolgabíráktól nyerjenek engedélyt a költözésre

(Ezer év törvényei - <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torvenyei>)

Üdvözléssel: István (2020. szeptember 06.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 26 hete · [Szerkesztve](#)

Császár István

[Ferenc Kanyó](#) Kedves Ferenc!

"Dózsa György háborúja"

- hadi létszámok nagysága, és lejegyzése

Ebből Dózsa György kereszties seregének létszámának lejegyzése érthető, hiszen Bakóczék szervezték kezdetben az ellátásukat, így neki megküldhették akár írásban, akár szóban, hogy hány embert kell élelelemmel, esetleg fegyverrel ellátni. Mivel ezt a részt bennfentes, és szemtanú sámánok írták, ezen számok ismerete tehát feltételezhető.

Azt, hogy viszont a később már nem keresztiesekké nyilvánított csapatok ellen felvonuló főnemesi hadak létszámát honnan tudták ily pontosan, az valóban kérdéses.

A halottak létszámát, az egész belháborúra vonatkoztatva Istvánffy Miklós (lásd alább 1. kötet 142. oldal - eredeti V. könyv) hallomás útján igen magasban állapítja meg:

"mely hadakozásban különféle harcokon, amint mondják, 60 ezer emberig elestének"

(Istvánffy Miklós: Magyarok dolgairól írt históriája Tállyai Pál XVII. századi fordításában. Balassi Kiadó, 2009.)

Mivel ezt Istvánffy nagyjából 100 év távlatából írta, ha megfelezzük ezt a számot, akkor is tekintélyesnek mondható - megegyezik a 12 évre rá következő mohácsi csata magyar résztvevőinek számával.

[Bakócz Tamás elképzelése Mátyás valamely tervének végrehajtására "szép" álom volt. A valóságban ez egy Mátyáshoz hasonlóan erős kezű király nélkül, aki nagy területeket ural a Magyar Királyság mellett is, a történelem által ismertek fényében, és nemcsak az Arvisurában leírtak alapján (lásd alább) - egy lehetetlen küldetés volt, és tragikus belháborúhoz vezetett.

"ellenben Telegdi István, a kincstartó erélyesen tiltakozott a hadjárat megindítása ellen. Beszédében ezt azzal indokolta, hogy gyakran utazik a király megbízásából Lengyelországba és nyugat felé, de a lengyelhoni árvizek és a nyugati rossz terméseredmények miatt, majd a Franciaország belső zavarai mind azt mutatják: onnan egy lovas sem fognak küldeni. Ismerve a nyugati világ ravaszságát, minden terhet ránk raknak, amit az államkincstár nem fog tudni elviselni. Csáky Miklós csanádi püspök az ablakhoz ment és kiköpött rajta, s ezzel szó nélkül elmondott mindent. Báthory István, a déli végek kapitánya elbicegett Csáky után." (1029.o.)]

- 1490. évi népszámlálás - az Arvisura több ilyen lakosság számlálást említ. Azt, hogy a kancellária milyen számrendszerrel jegyezte ezt le (tárkány-rovásírás mellett párszi-pamír-indó saka számokkal), arról a 960-961. oldalon történik említés. Hogy miért nincs ennek nyoma, vagy létezett e ilyen - nem tudom megválaszolni.

Üdvözléssel: István (2020. szeptember 07.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 26 hete

Császár István

A Baraba-Barbara-Borbála kérdés az Arvisurában (két részletben közölve)

Ismert történelmi háttér (amit Paál Zoltán is tudhatott):

- 1941/42 -ig az Istvánffy Miklós téves közlésén alapuló, és Fraknói Vilmos által az a színesen előadott történet volt ismert, hogy Mátyás király fiának Corvin Jánosnak az édesanyja boroszlói származású, akivel 1469-ben találkozott, és Borbála (Barbara) a neve. Lakhelye nem ismert.

(Fraknói Vilmos - HUNYADI MÁTYÁS 1440-1490 <https://mek.oszk.hu/05700/05736/html/04.htm> 586-os jegyzet, és előtti szövegrészek)

- osztrák helytörténészek az 1942. évi Turul számban közölt levéltári kutatási eredményei alapján a boroszlói származás elvethető, ugyanis több dokumentum mutatott arra, hogy Corvin János édesanyja Stein városából származott, és neve Edelpöck (Edelpeck) Barbara. Emellett kiderült, hogy 1478-ban már férjhez ment, akivel a Bécs melletti Enzersdorf (4 Enzersdorf van Bécs közelében) an der Fischa településen éltek, és két gyermekük született, akiknek neve viszont tudtammal ma is ismeretlen.

(Ludwig Vince Oszkár és Maschek Ferenc: Corvin János anyja. Felolvastatott a Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság 1941. dec. 19-én tartott ülésén

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Turul_1942/?pg=12...)

A 322. Arvisura Paál Zoltán életében keletkezett változatai:

- Corvin János édesanyja az avar-arcú Baraba Boroszlóból (lásd alábbi táblázat 1972/1974-A és 1977-A)

- Bécs mellett él Corvin János édesanyja (leányaival) (lásd alábbi táblázat 1972/1974-B és 1977-B)

A négy változat összehasonlító táblázata:

Császár István - A Baraba-Barbara-Borbála rejtély (négy különböző időpontban megjelent 322. Arvisura szövegváltozatai)(2020. augusztus 20.) - Táblázat

- <https://drive.google.com/.../1olSJdsHVsyi-RE-t.../view...>

Azaz két különböző Borbála van, az egyik mintha a Fraknói változat szerinti lenne (csak a Baraba név különbözik a Barbarától), a másik mintha az osztrák helytörténészek változata lenne, utóbbi azonban egy nem ismert változatban (leányai is vannak).

A vizsgálatomban a négy általam ismert Arvisura változat szövegét hasonlítottam össze két okból:

A. Mennyi az esélye annak, hogy egy téves közléshez hasonló történet (boroszlói Baraba, akinek szintén született gyermeke Mátyástól) megtörténhet.

B. Miért hiányzik a Püski féle kiadásokból (Paál Zoltán halála után jelent meg) a látszólagosan Fraknói féle téves elképzelés Corvin János édesanyjáról, ami a korábbi változatokban még szerepelt.

Néhány kérdés tisztázása még a vizsgálat előtt:

1. Miért lehet ennyi Arvisura változat?

- Tura 34 Arvisurát hozott magával (1462-1463. oldalak), közte ezt a 322. Arvisurát is, azaz ez a szöveg akár már az 1955-ben tervezett könyvben is valamely változatban szerepelhetett volna,

- a Tura által elhozott változatokról nem lehet tudni, hogy teljesek voltak-e, és a többi Arvisurához hasonlóan

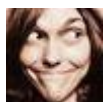
később nem adták e oda Paál Zoltánnak a teljesebb változatokat,

- több számán írta ezt az Arvisurát, lehetségesen a neveket másként írták bennük, illetve máshogy adták elő a történeteket (lásd például többes szám/egyes szám - 2007-C a többi C változathoz képest).

2. Az (Arvisura szerint) avar alapítású Boroszlóból (Breslau, Wroclaw) származó Baraba neve:

- feltehetőleg Barbarának volt "anyakönyvezve", hiszen az Arvisura is már a későbbi időkre vonatkozólag az avar alapítású Boroszlót "volt avar-szász városnak" említi (986.o.), ahol már szász befolyás érvényesülhetett keresztény névadással.

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 25 hete

Császár István

A. Mennyi az esélye annak, hogy egy téves közléshez (Istvánffy-Fraknoi) hasonló történet (boroszlói Baraba, akinek szintén született gyermeke Mátyástól) a valóságban is megtörténhetett:

- Mátyás 1469-ben másfél hónapot töltött Sziléziában, döntő részben Boroszlóban. A cseh részekén és a román fejedelemségekben vezetett hadjáratai során sem vetette meg a női nemet, a sziléziai városokban pedig "rossz vért szült a király erős nőfogyasztása" (Kubinyi András - Mátyás király, 2001, 106. illetve 69. oldalak),

- az előbbieken alapján egyáltalán nem kizárható gyermek születése és/vagy egy tartósabb kapcsolat kialakulása e boroszlói szerelmi "kalandokból". Az, hogy ennek a hölgynek pont egy Barbarához hasonló névváltozata van - Baraba (Barbara), nem lehetetlen. Ugyanis a Borbála név a középkorban gyakoribb előfordulással bírt, mint manapság (a Barbarával kapcsolatban nem találtam ilyen adatot).

(Keresztnevek gyakorisága Magyarországon a 19. századig

https://hu.wikipedia.org/.../Keresztnevek_gyakoris%C3...)

B. Miért hiányzik a Püski féle kiadásokból a látszólagosan Fraknoi féle téves elképzelés Corvin János édesanyjáról, ami a korábbi változatokban még szerepelt.

- az 1. pontban összefoglaltam, hogy miért lehet a 322. Arvisurának ennyi változata a 322. Arvisurának (Tura is elhozta, később teljes változatát is ismerhette Paál Zoltán, több rovósámán írta),

- nemcsak az A szövegrész maradt ki, hanem a B szövegrésznek Corvin Jánosra és valódi édesanyjára vonatkozó része is. A Püski-C változat sem teljesen egyezik az 1972/1974-C változattal, hiszen már az 1977-C változatban Barbaráról Barabára cserélődik a név, ami mintha arra utalna, hogy nem teljesen egyértelműen tudja Paál Zoltánt a forrásait értelmezni a nevek alapján, és ezt "javította", nem tudni, hogy helyesen e,

- ugyanarra az előbb említett értelmezési problémára utalhat, hogy az 1972/1974 és 1977-B változatokban még a leányokat Corvin János valódi édesanyjához köti, a Püskiben már a boroszlói Barabához,

- a többféle változatú szövegekre (több rovósámán írta) utal a már említett 2007-C egyes számban előadott történet is a többi C változathoz képest,

- egy szintén Tura által hozott Arvisura, amely négy változatban is szerepel (290. Arvisura), és amelyből egy teljes bekezdés (hogy miként bénul meg a rovósámán) csak és kizárólag az 1977-es nyomdában készült 650 oldalas (OSZK) változatban szerepel, semelyik másikban, így a Püski kiadásokban sincs benne.

* * * * *

Összegzésem a jelenlegi tudásom alapján: nem lehet kizárni, hogy lenne egy másik "Barbara" is, Boroszlóbból, akitől Mátyástól gyermeke született. Azt, hogy esetleg direkt hagyták volna ki a Püski kiadásból az Istvánffy-Fraknói változatot, mert megtudhatták a Turulban megjelent cikkől, hogy Corvin János édesanyja nem boroszlói, annak már az 1972/1974 és 1977-B változatok is ellentmondanak, hiszen azt, hogy Bécs mellett élt, ha feltesszük, hogy az egészet Paál Zoltán hamisította, csak a Turul cikkéből ismerhette. Tehát:

- ha már mindkettőre utalt, miért lett volna értelme kihagyni mindkettőt a Püski kiadásból,
- ha meg igaz az Arvisura, a korábban felsorolt indokok alapján, Paál Zoltán egyszerűen nem tudott kiigazodni azon, hogy a több rovósámán által leírt Baraba-Barbara-Borbála nevek a történetben éppen melyikre vonatkoznak.

Viszont nem ismerem a Friedrich Klára által közölt 50-60 oldalas változatot (az általam ismert legkorábbi a 322. Arvisurát magában foglaló 1972/1974 -es változat is kb. 270 oldalnyi), amely ha tartalmazza a 322. Arvisura Borbálákra vonatkozó részét vagy részeit, akkor esetlegesen más következtetésekre is lehetne jutni.

(Friedrich Klára - Az Arvisura egy magyarellenes gúnyirat
<http://magyarmegmaradasert.hu/.../2091-az-arvisura-egy...>)

Császár István (2020. szeptember 10.)

[Tetszik](#) · [Válasz](#) · 25 hete